

**Bruxelles, 24 iunie 2026
(OR. en)**

10464/26

**Dosar interinstituțional:
2025/0543 (COD)**

**RECH 278
COMPET 761
IND 409
MI 625
EDUC 267
TELECOM 311
ENER 392
ENV 719
CLIMA 325
AGRI 492
TRANS 415
SAN 474
BIOTECH 78
CADREFIN 288
CODEC 1162**

NOTĂ PUNCT „A”

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Consiliul
Subiect:	Pachetul Orizont Europa: programul-cadru pentru cercetare și inovare 2028-2034 Programul-cadru și normele sale în materie de participare și de diseminare – Abordare generală parțială

În continuare, se pune la dispoziția delegațiilor un text revizuit al președinției.

Toate valorile de referință sunt provizorii până la încheierea negocierilor privind cadrul financiar multianual.

Dispozițiile care apar între paranteze sunt excluse din abordarea generală parțială.

Propunere de

REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI

de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa pentru perioada 2028-2034, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de abrogare a Regulamentului (UE) 2021/695

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 173 alineatul (3), articolul 182 alineatul (1), articolul 183, articolul 188, al doilea paragraf și articolul 322 alineatul (1) litera (a),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European¹,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor²,

având în vedere avizul Curții de Conturi (1),

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară,

¹ JO C [...], [...], p. [...].

² JO C [...], [...], p. [...].

întrucât:

- (1) Uniunea are ca obiectiv consolidarea bazelor sale științifice și tehnologice prin consolidarea Spațiului european de cercetare (SEC) în care cercetătorii, cunoștințele științifice și tehnologia circulă liber, încurajând totodată sporirea competitivității sale, inclusiv a industriei sale, promovând în același timp toate activitățile de cercetare și de inovare (C&I) care vizează îndeplinirea priorităților strategice și a angajamentelor Uniunii, care au ca obiectiv final promovarea păcii, a valorilor Uniunii și a bunăstării popoarelor sale. În acest context, dezvoltarea în continuare a SEC ar trebui să contribuie la punerea în aplicare efectivă a liberei circulații a cunoștințelor, a cercetării și a inovării ca o „a cincea libertate” a Uniunii.
- (2) Pentru a produce un impact științific, tehnologic, economic, de mediu și societal și pentru a maximiza valoarea adăugată a investițiilor Uniunii în C&I, Uniunea ar trebui să investească în cercetare și inovare prin intermediul programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa pentru perioada 2028-2034 (denumit în continuare „programul”), care ar trebui să consolideze poziția de lider în domeniul științific și tehnologic, precum și excelența, competitivitatea, reziliența, sustenabilitatea și coeziunea socială.
- (2a) Programul ar trebui să sprijine crearea cunoștințelor, a inovațiilor și a tehnologiilor bazate pe excelență în Uniune și îmbunătățirea diseminării și a transferului acestora, să promoveze carierele în domeniul cercetării, să atragă și să păstreze talentele la toate nivelurile și să contribuie la implicarea deplină a rezervei de talente a Uniunii, să faciliteze legături bazate pe colaborare și să consolideze impactul C&I în elaborarea, sprijinirea și punerea în aplicare a politicilor Uniunii, să sprijine și să consolideze adoptarea și implementarea unor soluții inovatoare și sustenabile în Uniune și să răspundă provocărilor europene și globale, în sinergie cu Fondul european pentru competitivitate. Ar trebui să se acorde atenție nevoilor specifice care decurg din provocările geopolitice.
- (3) [Programul ar trebui să fie strâns legat de Regulamentul (UE) [XXX]* al Parlamentului European și al Consiliului [Fondul european pentru competitivitate]³, prin plasarea cercetării și inovării în centrul strategiei Uniunii referitoare la economie și investiții.]

³ JO C [...], [...], p. [...].

- (4) În plus, Uniunea ar trebui să urmărească eliminarea inegalităților și promovarea diversității, a incluziunii și a egalității de gen, precum și combaterea discriminării în conformitate cu articolul 8 și articolul 10 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
- (4a) Programul ar trebui să stimuleze activ utilizarea rezultatelor cercetării finanțate din fonduri publice și a dovezilor științifice în procesele de elaborare a politicilor la toate nivelurile, pentru a promova politici publice bazate pe dovezi. Ar trebui să se pună un accent deosebit pe asigurarea faptului că informațiile științifice sunt accesibile și relevante pentru factorii de decizie și cetățeni.
- (4b) Programul ar trebui să promoveze integrarea științelor sociale și umaniste, ținând seama de aspectele aferente acestora în cadrul tuturor componentelor și al tuturor etapelor de programare, precum și prin monitorizarea și raportarea în timp util cu privire la științele sociale și umaniste în cadrul activităților de cercetare și inovare finanțate.
- (5) Într-un mediu economic, social și geopolitic caracterizat de schimbări rapide, experiența recentă a demonstrat necesitatea unei flexibilități mai mari a cadrului financiar multianual și a programelor sale de cheltuieli ale Uniunii. În acest scop și în conformitate cu obiectivele programului, finanțarea ar trebui să țină seama în mod corespunzător de evoluția nevoilor în materie de politici și de prioritățile Uniunii, astfel cum au fost identificate în documentele relevante publicate de Comisie, în rezoluțiile Parlamentului European și în concluziile Consiliului, asigurând în același timp o previzibilitate suficientă pentru execuția bugetară.
- (6) Normele de participare și diseminare ale programului, inclusiv procesul de evaluare, sunt concepute astfel încât să simplifice și mai mult accesul, să sporească deschiderea și să maximizeze impactul finanțării din partea Uniunii. Punctele naționale de contact (PNC) ar trebui să joace un rol esențial în simplificarea accesului și accentuarea deschiderii printr-o comunicare ținută și prin diseminarea programului Orizont Europa către potențiali solicitanți, inclusiv nou-veniți și noi grupuri-țintă, contribuind astfel la o participare favorabilă incluziunii și la îmbunătățirea calității propunerilor. Comisia ar trebui să sprijine rețeaua PNC și să coopereze cu aceasta, pentru a spori coerența și eficacitatea serviciilor în întreaga Uniune.

- (7) Programul ar trebui să contribuie la creșterea investițiilor publice și private în C&I în statele membre, contribuind astfel la atingerea unei ținte globale privind investițiile de cel puțin 3 % din produsul intern brut (PIB) al Uniunii în domeniul cercetării și dezvoltării, precum și la eliminarea decalajului în materie de inovare din interiorul Uniunii și față de concurenții de la nivel mondial. Investițiile statelor membre în C&I ar trebui să fie evaluate cu ajutorul cadrului de coordonare a politicilor economice, bugetare, de ocupare a forței de muncă și sociale în cadrul Uniunii – procesul semestrului european. Pentru atingerea acestei ținte ar fi nevoie ca statele membre și sectorul privat să completeze programul cu propriile lor acțiuni consolidate de investiții în cercetare, dezvoltare și inovare. Uniunea a înregistrat progrese constante în ceea ce privește creșterea investițiilor în cercetare și dezvoltare, dar rămâne în urma altor lideri mondiali. Obiectivul de 3 % menționat mai sus, stabilit în urmă cu peste două decenii, a recunoscut importanța cercetării și dezvoltării ca bază pentru o societate bazată pe cunoaștere și ca factor-cheie al creșterii economice pe termen lung, al productivității și al competitivității globale. Deși obiectivul a încurajat diferite state membre să își stabilească propriile obiective privind intensitatea cercetării și dezvoltării, există în continuare disparități semnificative, deoarece doar câteva state membre și-au atins sau și-au depășit obiectivele în materie de investiții.
- (8) Definițiile OCDE cu privire la nivelurile de maturitate tehnologică (TRL) ar trebui să fie luate în considerare, după caz, pentru clasificarea activităților de cercetare și inovare în funcție de nivelul lor de maturitate tehnologică, pentru dezvoltarea produselor și activitățile demonstrative, precum și pentru definirea tipurilor de acțiuni disponibile în cadrul cererilor de propuneri. Nu ar trebui să se acorde granturi pentru acțiuni în cadrul cărora activitățile depășesc TRL 8.

- (9) Parteneriatele europene reprezintă un instrument-cheie pentru punerea în aplicare a priorităților Uniunii în materie de cercetare și inovare. Domeniile pentru parteneriatele europene ar trebui să fie definite pe baza orientărilor furnizate de Consiliu sau, după caz, de organele consultative ale Consiliului. Pentru a aborda fragmentarea și suprapunerile, parteneriatele europene ar trebui să urmeze o abordare strategică, bazată pe portofoliu, pentru a spori coerența, a asigura complementaritatea și a optimiza utilizarea resurselor Uniunii. Statele membre ar trebui să joace un rol important în identificarea, selectarea și dezvoltarea portofoliului de parteneriate europene și în punerea în aplicare a acestuia. Identificarea portofoliului ar trebui să se încheie suficient de devreme la începutul perioadei de programare, pentru a permite luarea de decizii naționale și regionale în materie de investiții. Parteneriatele europene ar trebui să se bazeze pe agende strategice de cercetare și inovare care să reflecte prioritățile Uniunii și să le transpună în acțiuni concrete de-a lungul întregului lanț valoric, în special activitățile și căile de introducere pe piață care ar trebui susținute din alte surse, ca de exemplu FEC. Documentele de instituire ar trebui să ofere un cadru clar și solid din punct de vedere juridic pentru cooperarea dintre parteneri, incluzând rolurile, drepturile și obligațiile acestora și conținând dispoziții juridice și financiare mai detaliate, în special în ceea ce privește contribuțiile din partea altor parteneri decât Uniunea, prevăzute, după caz, în acorduri complementare.
- (9a) Pentru a asigura punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea programului într-un mod eficient, eficient și transparent, acțiunile din contextul parteneriatelor europene ar trebui să fie puse în aplicare prin proceduri de atribuire unice, inclusiv proceduri de cerere de propuneri, de evaluare, de selecție și de monitorizare. Procedurile de atribuire unice ar trebui să reducă sarcina administrativă și fragmentarea punerii în aplicare pentru beneficiari și să faciliteze monitorizarea cuprinzătoare și colectarea datelor, consolidând astfel responsabilitatea și sporind transparența.
- (9b) Partenerii, alții decât Uniunea, pot include sectorul public și/sau privat; în cazurile în care astfel de parteneriate sunt încheiate cu organizații reprezentative (de exemplu, asociații industriale), membrii acestor organizații ar trebui, de asemenea, să fie considerați parteneri în sensul parteneriatului european.

- (9c) Pentru a asigura o abordare coerentă a parteneriatelor europene bazată pe ciclul de viață, fiecare parteneriat ar trebui să includă o strategie de ieșire *ex ante* și măsuri pentru eliminarea treptată a finanțării din programul-cadru. Astfel de strategii ar trebui să ofere o reflecție orientată spre viitor cu privire la modul în care obiectivele, activitățile și rezultatele parteneriatului pot fi susținute, transformate sau întrerupte după încetarea sprijinului din partea Uniunii, asigurând o tranziție ordonată și conservarea rezultatelor-cheie, permițând în același timp posibila continuare a activităților prin intermediul altor programe ale Uniunii, al finanțării naționale sau al investițiilor private.
- (10) [Parteneriatele europene, inclusiv sub formă de întreprinderi comune, ca instrument esențial pentru realizarea participării industriale și a investițiilor în cercetarea și inovarea în colaborare, ar trebui să contribuie la obiectivele de politică specifice ale componentelor de politică din cadrul Fondului european pentru competitivitate și să fie sprijinite prin intermediul acestuia, dacă este necesar, pentru a îndeplini aceste obiective.]
- (12a) Domeniile pentru misiuni ale UE privind schimbările climatice, cancerul, refacerea oceanelor, sănătatea solului și dezvoltarea unor orașe inteligente și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei au fost stabilite în Regulamentul 2021/695, cu ambiția de a aborda aceste provocări cu obiective clare, cu termene precise. Misiunile UE ar trebui să accelereze dezvoltarea, extinderea și implementarea de soluții inovatoare și să contribuie la crearea unor piețe-lider pentru noi produse și servicii. După mai mulți ani de investiții în cercetare și inovare cu scopul de a dezvolta tehnologiile revoluționare, serviciile, produsele și inovațiile sociale necesare, este momentul potrivit pentru a asigura implementarea și adoptarea celor mai bune soluții. Componentele de politică ale FEC reprezintă o posibilitate unică de a asigura acoperirea întregului lanț valoric și realizarea obiectivelor misiunilor. Deși nevoile în materie de cercetare și inovare rămase neacoperite ar trebui să fie integrate totuși în viitoarele programe de lucru privind cercetarea și inovarea în colaborare care urmează să fie sprijinite de prezentul program până în 2030, pentru implementarea activă la niveluri de maturitate tehnologică (TRL) mai ridicate ar trebui să se facă apel la instrumentele FEC și la alte programe ale Uniunii. Sprijinul pentru activitățile de C&I privind mecanismul Noul Bauhaus european (NBE) din cadrul programului Orizont Europa ar trebui să fie însoțit de acțiuni care vizează implementarea în cadrul altor programe ale Uniunii.

- (13) Consiliul European pentru Cercetare (CEC) ar trebui să furnizeze finanțare atractivă și flexibilă, permițând astfel cercetătorilor talentați și creativi - în special celor aflați la început de carieră - să exploreze cele mai promițătoare căi la frontierele științei în toate domeniile. Acest angajament față de cercetarea ascendentă, condusă de cercetători selectați printr-o competiție la nivelul Uniunii bazată exclusiv pe criteriul excelenței și deschisă talentelor, indiferent de cetățenie sau origine, este deosebit de important pentru a întări poziția Europei de centru de cercetare și inovare de prim rang la nivel mondial și pentru a atrage și a păstra cele mai strălucite minți din lume. CEC ar trebui să dezvolte și să consolideze în continuare activitățile de comunicare și de cooperare, pentru a spori vizibilitatea CEC pentru cei mai buni cercetători din Uniune și din restul lumii.
- (14) Într-o economie globală bazată pe cunoaștere, competitivitatea pe termen lung a Uniunii, poziția sa de lider științific și tehnologic și capacitatea de a aborda provocările europene și mondiale ar trebui să depindă în special de capacitatea sa de a dezvolta, de a atrage și a păstra la nivelul întregii Uniuni o forță de muncă din domeniul cercetării înalt calificată și, sub rezerva unor considerente în materie de securitate, conectată la nivel internațional. Investițiile strategice în cercetători de excelență, în formarea, mobilitatea și perspectivele lor de carieră, atât în mediul academic, cât și în afara acestuia, sunt esențiale pentru a promova descoperirile științifice care conduc la inovare, reziliență economică, societală și de mediu și la starea de bine a societății. În conformitate cu principiile Cartei europene a cercetătorilor, acțiunile Marie Skłodowska-Curie (MSCA) sunt indispensabile pentru înregistrarea de progrese în îndeplinirea acestui obiectiv. Programul ar trebui să consolideze legăturile dintre organizațiile care desfășoară activități de cercetare, universități și alte instituții de învățământ superior și de formare și ecosistemele de inovare, inclusiv sectorul privat. Acesta ar trebui să contribuie la permiterea finalizării Spațiului european de cercetare și la dezvoltarea de sinergii cu spațiul european al educației, în dimensiunea sa de învățământ superior, inclusiv prin intermediul alianțelor universităților europene și al Erasmus+. Acest lucru ar trebui să sprijine dezvoltarea capacității sectorului european al învățământului superior de a concura cu omologii de la nivel mondial prin colaborare, prin cultivarea, atragerea și păstrarea talentelor și prin mobilizarea mai multor investiții private.

- (14a) MSCA ar trebui să contribuie la atractivitatea tuturor statelor membre ale UE ca destinații de prim rang la nivel mondial pentru cercetarea și inovarea bazate pe excelență, asigurând, în același timp, egalitatea de tratament și o paritate comparabilă a puterii de cumpărare pentru cercetătorii MSCA, indiferent de țara în care își desfășoară activitatea de cercetare. Prin urmare, pentru punerea în aplicare a acțiunilor Marie Skłodowska-Curie ar trebui să fie stabilite în mod corespunzător opțiuni simplificate în materie de costuri. Coeficienții de corecție în funcție de țară și nivelurile alocațiilor pentru costul vieții ar trebui să fie actualizate bienal pe baza celor mai recente date disponibile furnizate de Eurostat, pentru a ține seama de diferențele în ceea ce privește costul vieții și nivelul de trai. Pentru statele membre ale UE și țările terțe asociate se poate aplica un prag minim al coeficienților de corecție în funcție de țară.
- (14b) Activitățile de cercetare și inovare în colaborare ar trebui să asigure o abordare echilibrată între acțiunile ascendente și subiectele predefinite. Pentru a susține viziunea pe termen lung pentru poziția de lider a Uniunii în domeniul C&I, acțiunile ascendente pot fi sprijinite, de asemenea, prin inițiative de colaborare la scară largă și axate pe cercetători. Pentru a contrabalansa fragmentarea științei, ele ar trebui să țină seama în mod corespunzător de necesitatea de a reuni excelența din ansamblul UE și de a favoriza noi modele de colaborare prin reunirea atât a centrelor de excelență consacrate, cât și a celor emergente.

- (15) Consiliul European pentru Inovare (CEI) ar trebui să stimuleze o inovare care creează o piață a tehnologiei profunde. CEI ar trebui să identifice, să dezvolte și să implementeze aceste inovații în domeniul tehnologiei profunde prin intermediul instrumentelor sale. Printr-un sprijin coerent și raționalizat, CEI ar trebui să umple golul în ceea ce privește sprijinul public și investițiile private pentru tehnologiile revoluționare și pentru inovarea în domeniul tehnologiei profunde. CEI ar trebui să urmărească să reducă, să integreze și să accelereze, prin intermediul instrumentelor sale, parcursul inovatorului de la cercetare la piață și să permită Uniunii să aibă întreprinderi de prim rang în domeniile tehnologice emergente pentru a-și îndeplini obiectivele sociale și economice și pentru a evita dependențele de alte regiuni ale lumii. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită sprijinirii start-upurilor disruptive și din domeniul tehnologiei profunde conduse de femei și de tineri și facilitării accesului acestora la finanțare și mentorat. CEI ar trebui să sprijine inovațiile cu risc ridicat și cu potențial ridicat și întreprinderile care prezintă astfel de riscuri tehnologice, științifice, financiare, de gestionare sau de piață care le fac să nu fie încă considerate eligibile pentru finanțare și, care, prin urmare, nu pot strânge de pe piață nivelul necesar de investiții pentru a fi competitive la nivel mondial. Aceasta ar trebui să includă atât o abordare „deschisă” (ascendentă), cât și o abordare bazată pe „provocări”, în coordonare cu Fondul european pentru competitivitate și componentele sale de politică. Abordarea CEI ar trebui să includă elemente pentru gestionarea proactivă a provocărilor, cum ar fi sprijinirea în etape sau întreruperea proiectelor cu risc ridicat în cadrul unei abordări bazate pe portofoliu supravegheate de administratorii programelor, și să permită achiziții inovatoare. Această abordare a CEI ar trebui să fie aplicată și la sprijinirea și extinderea start-upurilor din domeniul apărării și al tehnologiilor cu dublă utilizare, care să funcționeze în deplină complementaritate cu instrumentul InvestEU al FEC, cu componenta de politică „Reziliență și securitate, industria de apărare și spațiul” a FEC, cu activitățile din cadrul schemei UE de inovare în domeniul apărării (EUDIS) și din cadrul CASSINI (Inițiativa privind antreprenoriatul în domeniul spațial). Punerea în aplicare ar trebui să fie realizată în sinergie cu Fondul european pentru competitivitate. Pentru activitățile CEI legate de apărare, aceasta ar trebui să includă schimbul periodic de informații cu formațiunea comitetului programului responsabilă de „Reziliență și securitate, industria de apărare și spațiul”, pentru a asigura consolidarea competitivității bazei industriale și tehnologice de apărare europeană. Aceasta ar trebui să includă, de asemenea, o aliniere deplină la dispozițiile FEC referitoare la instituirea și controlul entităților eligibile, pentru a asigura interesele în materie de securitate și apărare ale Uniunii și ale statelor sale membre.

- (15a) Conceperea instrumentului Plug-in al CEI și certificarea organismelor și programelor de finanțare regionale, naționale și ale UE pentru instrumentul Plug-in al CEI ar trebui să fie puse în aplicare cu o sarcină administrativă minimă pentru programele candidate și să includă o valoare adăugată clară pentru potențialii solicitanți.
- (15b) Ar trebui se asigure complementarități și sinergii între Fondul CEI și FEC în toate etapele punerii în aplicare. Instrumentul InvestEU al FEC ar trebui să fie pus în aplicare în special prin garanții bugetare și instrumente financiare cu partajarea riscurilor de către partenerii de implementare responsabili în mod direct sau prin intermediari financiari pentru selectarea investițiilor. Instrumentul InvestEU al FEC poate sprijini orice beneficiar final și orice investiție care prezintă viabilitate din punct de vedere economic, în orice etapă a dezvoltării lor, de la cea de start-up (finanțare inițială și creștere timpurie) până la cea de extindere, precum și toate tehnologiile, inclusiv cele revoluționare. Sprijinul din partea Uniunii transferat destinatarilor finali poate lua o gamă largă de forme, de exemplu împrumuturi, garanții sau investiții de capital și cvasicapital. Fondul CEI ar trebui să ofere întreprinderilor sprijin direct pentru investiții în capitaluri proprii. Deciziile de investiții ale Fondului CEI ar trebui să conțină o evaluare pentru a se asigura că Fondul CEI va investi în destinatari finali (de regulă, start-upuri din domeniul tehnologiei profunde) care nu își pot satisface toate nevoile de finanțare din surse de pe piață sau din FEC, din cauza nivelului de risc implicat în tehnologiile noi și/sau în piețele noi. Serviciile de accelerare a dezvoltării întreprinderilor ale CEI pot oferi sprijin nefinanciar beneficiarilor și destinatarilor finali ai CEI și pot viza nevoile lor specifice în materie de inovare în domeniul tehnologiei profunde și de inovare disruptivă, în timp ce activitățile FEC de consiliere pot oferi servicii de consiliere mai ample în sprijinul unei game mai largi de beneficiari. Ar trebui create sinergii, astfel încât destinatarii finali ai instrumentului Accelerator al CEI și ai Fondului CEI să poată fi finanțați în faza de extindere prin instrumentul InvestEU al FEC, dacă îndeplinesc condițiile. Aceste complementarități vor fi asigurate, de exemplu, prin cooperarea consiliului consultativ pentru instrumentul InvestEU al FEC și a comitetului CEI.
- (16) Finanțarea întreprinderilor aflate în faza de extindere din domeniul tehnologiei profunde în cadrul Fondului pentru extinderea întreprinderilor din Europa anunțată în Strategia UE privind start-upurile și întreprinderile în fază de extindere, existentă la momentul intrării în vigoare a prezentului regulament, ar trebui să se efectueze în condițiile convenite în CFM 2021-2027. Toate finanțările întreprinderilor aflate în faza de extindere în temeiul CFM 2028-2034 ar trebui să aibă loc în cadrul FEC.

- (17) Centrul Comun de Cercetare (JRC) ar trebui să ofere în continuare dovezi științifice independente și asistență tehnică politicilor Uniunii pe parcursul întregului ciclu de politici. Acțiunile directe ale JRC ar trebui să fie puse în aplicare în mod flexibil, eficient și transparent, ținând seama de necesitățile politicilor Uniunii și de necesitățile relevante ale statelor membre și ale altor utilizatori ai JRC și asigurând protecția intereselor financiare și a autonomiei strategice a Uniunii. [JRC ar trebui să continue să genereze resurse suplimentare, pe care le poate utiliza pentru a-și sprijini activitățile științifice și tehnice.]
- (18) Programul ar trebui să asigure promovarea și protejarea eficace a tuturor valorilor și principiilor Spațiului european de cercetare și ale Pactului pentru cercetare și inovare⁴. În mod special, programul ar trebui să asigure promovarea efectivă a egalității de șanse pentru toți și punerea în aplicare a integrării perspectivei de gen, inclusiv integrarea în mod implicit a dimensiunii de gen în conținutul C&I. Acesta ar trebui să urmărească tratarea cauzelor dezechilibrului de gen. Ar trebui să se acorde o atenție specială asigurării echilibrului de gen în comitetele de evaluare și în alte organe consultative relevante, cum ar fi comitetele și grupurile de experți.
- (19) Programul ar trebui să sprijine ecosistemul infrastructurilor europene de cercetare și tehnologie, contribuind la prioritățile și politicile strategice ale Uniunii și oferind valoare adăugată europeană printr-o planificare coerentă pe termen lung și prin investiții coordonate cu statele membre. Ar trebui să se țină seama în mod corespunzător de activitatea Forumului strategic european privind infrastructurile de cercetare (ESFRI) (și de orice alt forum strategic pentru infrastructuri de tehnologie). Contribuția de până la 20 % din costurile de construcție sau de modernizare semnificativă are drept obiectiv susținerea unui portofoliu coerent de infrastructuri de cercetare și tehnologie de interes pentru Uniune, complementare infrastructurilor statelor membre, pentru a stimula excelența științifică și tehnologică și competitivitatea, prin sprijinirea continuității cercetării și inovării de la cercetarea de bază și motivată de curiozitate până la cercetarea aplicată, vizând introducerea pe piață și în societate.

⁴ Recomandarea (UE) 2021/2122 a Consiliului din 26 noiembrie 2021 privind un pact pentru cercetare și inovare în Europa, JO L 431, 2.12.2021, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>.

- (20) Programul ar trebui să pună în aplicare măsuri concrete în sprijinul consolidării capacităților [în țările vizate de extinderea participării] și al consolidării legăturilor de colaborare și a valorificării cunoștințelor în întreaga Uniune, consolidând potențialul de cercetare și inovare [în țările vizate de extinderea participării și în țările în tranziție], conducând la un sistem european mai coerent și mai integrat de C&I și contribuind la obiectivul de a investi cel puțin 3 % din PIB în cercetare și dezvoltare. Aceste acțiuni ar urmări, de asemenea, stimularea creșterii capacității de cercetare și inovare a actorilor privați, pentru a conduce tranziția către o intensitate mai mare a cercetării, dezvoltării și inovării (CDI) în țările vizate de extinderea participării și în țările în tranziție. Sprijinul acordat în cadrul acestor măsuri ar trebui să promoveze o convergență ascendentă susținută a capacității de cercetare și inovare și să se bazeze pe progresele înregistrate de țări în vederea evoluției lor continue. Aceste progrese ar trebui evaluate periodic cu ajutorul unor date obiective în cadrul procesului strategic al programului, pentru a oferi o cale clară pentru a depăși în cele din urmă componenta de extindere. [Statele membre eligibile din perioada 2021-2027 ar trebui să fie împărțite în două grupuri pe întreaga durată a programului, pe baza indicelui tabloului de bord privind inovarea și a randamentului financiar relativ per venit național brut (VNB), pe baza următoarelor criterii: i) „țări în tranziție”, atât cu un indice al tabloului de bord al inovării (2023-2025) de peste 75 % din media Uniunii, cât și cu un randament financiar relativ per VNB (2021-2025) pozitiv în cadrul programului Orizont Europa; ii) „țări vizate de extinderea participării”, toate celelalte state membre eligibile pentru perioada 2021-2027.]

- (21) Recunoscând beneficiile care decurg din cooperarea internațională în vederea abordării, printre altele, a preocupărilor tehnologice, economice, de mediu și societale comune, programul ar trebui să promoveze cooperarea cu țările terțe. Cooperarea internațională ar trebui să se bazeze pe valori și principii comune și să contribuie la consolidarea competitivității, a suveranității și a excelenței în domeniul C&I ale Uniunii, inclusiv a rolului acesteia în cadrul diplomației prin știință mondiale și a capacității sale de a atrage și de a păstra cele mai bune talente din lume. Considerentele geopolitice, inclusiv securitatea economică și a cercetării, ar trebui să se afle în centrul abordării și ar trebui avute în vedere grade diferite de cooperare pe baza unei evaluări globale a beneficiilor care ar putea fi obținute de Uniune în abordarea priorităților sale și a provocărilor sale globale, protejând în același timp valorile și interesele Uniunii, aprofundând astfel în mod activ și mai strategic colaborarea cu țări de încredere care împărtășesc aceeași viziune în beneficiul ambelor părți. Asocierea deplină sau parțială la program ar trebui să rămână cea mai cuprinzătoare formă de cooperare. Țările terțe ar trebui să includă, de asemenea, categoria microstatelor europene (Principatul Andorra, Principatul Monaco, Republica San Marino și Statul Cetății Vaticanului), în cazul în care sunt în vigoare acorduri internaționale relevante cu statul respectiv și în conformitate cu condițiile prevăzute de acestea. Pentru activitățile CEI legate de apărare, numai entitățile stabilite în țări terțe care participă la Fondul european pentru competitivitate pentru activități de apărare în conformitate cu articolul 50 al acestuia ar trebui să fie eligibile pentru finanțare. Atunci când se decide cu privire la participarea unor țări terțe, trebuie respectate prerogativele Parlamentului European, ale Consiliului și, respectiv, ale Comisiei prevăzute la articolul 218 din TFUE.

- (22) Pentru a consolida autonomia strategică a Uniunii și pentru a asigura o creștere economică durabilă pe termen lung, este esențial să se consolideze competitivitatea acesteia la nivel mondial, protejând în același timp activele și interesele sale strategice, astfel cum se subliniază în Strategia europeană pentru securitate economică⁵. Articolul 136 din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, astfel cum a fost completat de articolul 10 din Regulamentul (UE) XXX [Fondul european pentru competitivitate], promovează competitivitatea Uniunii și protejează securitatea economică a acesteia. Aplicarea acestor dispoziții în scopul programului ar trebui să ofere un cadru juridic adecvat care să permită, atunci când este necesar, stabilirea unor condiții specifice privind procedurile de atribuire care promovează competitivitatea bazată pe cercetare și inovare de excelență și protejează interesele și autonomia strategică a Uniunii, inclusiv măsuri în materie de securitate a cercetării menite să protejeze activitățile, personalul și instituțiile din domeniul cercetării, să restricționeze participarea sau să protejeze rezultatele și să asigure coerența și consecvența cu normele specifice din cadrul componentelor Fondului european pentru competitivitate. Dacă este necesar, ar trebui aplicată o abordare bazată pe riscuri pentru a se asigura că riscurile legate de cercetare și inovare sunt identificate, evaluate și abordate prin măsuri proporționale și eficiente⁶. În conformitate cu articolul 136 din Regulamentul financiar, furnizorilor cu grad ridicat de risc ar trebui să li se aplice restricții de eligibilitate, din motive de securitate. Orice restricție privind participarea partenerilor din state care nu sunt membre ale UE sau a entităților din UE controlate parțial sau integral de entități din afara UE ar trebui să fie specificată în părțile relevante ale programelor de lucru. Comisia ar trebui să ofere cadrul, procedurile, orientările și sprijinul adecvate pentru a asigura aplicarea consecventă, eficientă și proporțională a cerințelor în materie de securitate a cercetării în toate etapele punerii în aplicare a programului, inclusiv, după caz, o autoevaluare a securității și un plan inițial de gestionare a securității care să identifice orice probleme de securitate de către solicitant.

⁵ Comunicare comună către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu privind „Strategia europeană pentru securitate economică” [JOIN(2023) 20 final], Bruxelles, 20.6.2023.

⁶ Recomandarea Consiliului din 23 mai 2024 privind consolidarea securității cercetării, C/2024/3510.

- (22a) Deschiderea, colaborarea și libertatea academică se află în centrul cercetării și inovării de talie mondială. Cu toate acestea, având în vedere tensiunile internaționale în creștere și relevanța geopolitică tot mai mare a cercetării și inovării, securitatea cercetării europene devine din ce în ce mai vulnerabilă. Transferul nedorit de cunoștințe și tehnologii critice, influențele răuvoitoare din partea țărilor terțe asupra cercetării, precum și încălcările eticii și integrității pot avea un impact negativ asupra intereselor Uniunii sau ale unuia sau mai multor state membre. Acest lucru ar putea afecta securitatea Uniunii și a statelor sale membre sau ar putea încălca valorile și drepturile fundamentale ale Uniunii, astfel cum sunt definite în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”) și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”). Pentru a susține și a promova o colaborare deschisă și sigură, este esențial ca sectorul cercetării și inovării din Uniune să fie sprijinit și abilitat să identifice, să atenueze și să abordeze riscurile care pot compromite securitatea cercetării și reziliența tehnologică la nivel european sau care pot prezenta riscuri pentru infrastructurile strategice de cercetare și tehnologie. Acest lucru necesită aplicarea proporțională și specifică a instrumentelor din programul-cadru prevăzute la articolul 10 alineatul (2) și la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul [FEC]. Aceste garanții sunt necesare pentru a colabora în condiții de siguranță și într-un mod cât mai deschis posibil.
- (23) Având în vedere riscurile tot mai mari legate de schimbările climatice, pericolele naturale, urgențele sanitare și amenințările mondiale la adresa sănătății, accidente tehnologice, amenințările în permanentă evoluție la adresa securității și alte perturbări, este esențial să se consolideze capacitatea Uniunii și a statelor membre de a anticipa crize și dezastre, de a se pregăti pentru ele și de a răspunde la acestea. Programul ar trebui să sprijine cercetarea care consolidează gestionarea riscurilor de dezastre și a crizelor, investițiile în reziliența la schimbările climatice și sporirea rezilienței funcțiilor societale vitale, precum și construirea unei Uniuni mai reziliente, mai sigure și mai pregătite, în conformitate cu obiectivele Strategiei europene privind o Uniune a pregătirii.
- (24) Activitățile ar trebui să reflecte importanța combaterii pierderii dramatice a biodiversității și să contribuie la conservarea și refacerea naturii, a ecosistemelor și a serviciilor acestora. Integrarea științei mediului în activități este necesară pentru a evita daunele aduse mediului, pentru a menține un mediu curat și pentru a reface ecosistemele sănătoase, ținând seama de abordarea de tip „O singură sănătate”.

- (25) Programul recunoaște schimbările climatice ca fiind una dintre cele mai mari provocări societale la nivel mondial, iar acțiunile climatice ca motor al competitivității și al rezilienței societale și de mediu. Activitățile ar trebui să reflecte importanța combaterii schimbărilor climatice pentru a realiza tranziția către neutralitatea climatică în conformitate cu politicile și angajamentele Uniunii.
- (26) Simplificarea punerii în aplicare a programului este esențială pentru a asigura accesibilitatea și eficiența acestuia, în special prin reducerea poverii administrative asupra beneficiarilor, inclusiv a cerințelor de raportare, și prin reducerea la minimum a riscului de erori. În acest scop, programul ar trebui să utilizeze sume forfetare în cazurile relevante. În cazul în care caracteristicile sau obiectivele specifice ale unei acțiuni justifică acest lucru, finanțarea bazată pe rambursarea costurilor eligibile efective ar trebui să rămână posibilă. În continuarea eforturilor întreprinse în programele-cadru anterioare pentru a raționaliza normele de finanțare și a furniza informații clare participanților cu scopul de a reduce la minimum erorile, rambursarea costurilor cu personalul ar trebui, de asemenea, să fie simplificată suplimentar prin propunerea opțiunii costurilor unitare cu personalul, atunci când acest lucru contribuie la reducerea complexității pentru participanți și facilitează raportarea. Atractivitatea opțiunii costurilor unitare cu personalul ar trebui să fie sporită prin asigurarea unei acoperiri echitabile a costurilor.
- (26a) Propunerile ar trebui să fie selectate în continuare pe baza unei evaluări efectuate de experți externi independenți. Procesul de evaluare ar trebui să fie conceput astfel încât să evite conflictele de interese și prejudecățile, inclusiv cele de gen. Pentru a simplifica procesul de depunere a cererilor pentru beneficiari, ar trebui să se ia în considerare o procedură de depunere în două etape, inclusiv în cazul în care se așteaptă un număr mare de propuneri, pe baza datelor disponibile. În cazul în care acest lucru este adecvat și justificat de date solide, în prima etapă a evaluării ar trebui să se evalueze propuneri anonimizate. Comisia ar trebui să implice în continuare observatori independenți în procesul de evaluare, după caz. Comisia sau organismul de finanțare relevant ar trebui să ia măsurile corespunzătoare pentru a încerca să asigure o componentă echilibrată în cadrul grupurilor de experți și al comitetelor de evaluare din punctul de vedere al competențelor, experienței, cunoștințelor, inclusiv în privința specializării, în special în domeniul științelor sociale și umaniste, al diversității geografice și al genului, ținând seama de situația din domeniul acțiunii.

- (27) Pentru a ține seama de structura organizațională specifică, întâlnită în special în cadrul activităților de cercetare și inovare, ar trebui să fie posibil să se declare contribuțiile în natură din partea terților ca fiind costuri eligibile. Pentru a stimula valorificarea rezultatelor, ar trebui să se clarifice faptul că acestea nu ar trebui să fie considerate a fi venituri ale acțiunii.
- (28) În vederea consolidării competitivității Uniunii și a maximizării adoptării și implementării rezultatelor în general, beneficiarii care dețin rezultate ar trebui să își gestioneze rezultatele în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul prezentului regulament în ceea ce privește valorificarea și diseminarea. Aceste obligații pot fi ajustate în programul de lucru sau în acordul de grant, după caz, pe baza unor considerente de politică, inclusiv interesele strategice ale Uniunii precum securitatea economică, suveranitatea tehnologică și reziliența, dar ar trebui să includă cerințe de protejare, de acordare a accesului, de valorificare a rezultatelor și de publicare a acestora în mod corespunzător și justificat, inclusiv prin practici ale științei deschise. Pentru a facilita și a accelera procesul de valorificare, ar trebui să fie instituite instrumente și mijloace de sprijin în conformitate cu strategia de valorificare a Comisiei, astfel cum a fost elaborată în cadrul Fondului european pentru competitivitate, precum și cu orice sprijin și servicii prevăzute în capitolul III din acesta.
- (29) Sunt necesare măsuri de sprijin pentru a consolida și a conecta mai bine ecosistemele de inovare. Astfel de măsuri coerente și raționalizate ar trebui să sprijine activitățile, pentru a crea și consolida ecosisteme de inovare competitive, solide și conectate și pentru a îmbunătăți condițiile-cadru prin cooperare și schimb de cunoștințe. Aceste măsuri ar trebui să sprijine, de asemenea, comunitățile de cunoaștere și inovare (CCI) ale Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT). Măsurile ar trebui să conecteze ecosistemele naționale, regionale și locale, să promoveze valorificarea și adoptarea rezultatelor cercetării și inovării și să contribuie la depășirea fragmentării pieței, a accesului limitat la capital și a segmentării piețelor naționale de capital, a adoptării lente a inovațiilor și a utilizării insuficiente a achizițiilor publice în domeniul inovării.

- (29a) Având în vedere potențialul transformator și evoluția rapidă a inteligenței artificiale (IA), programul ar trebui să asigure o abordare flexibilă și orientată spre viitor, care să promoveze utilizarea sa responsabilă, etică și centrată pe factorul uman, în conformitate cu Comunicarea Comisiei intitulată „Strategia europeană pentru inteligența artificială în știință” și cu cadrele juridice aplicabile. Pentru a proteja integritatea ecosistemului de cercetare și pentru a maximiza beneficiile societale și economice pentru Uniune, Comisia ar trebui să acorde prioritate monitorizării riguroase a utilizării și a impactului tehnologiilor IA, urmând Orientările evolutive ale SEC privind utilizarea responsabilă a IA generative în cadrul cercetării. Acest lucru include continuarea monitorizării calității propunerilor prezentate și explorarea modalităților de a îmbunătăți procesul de evaluare, având în vedere oportunitățile și provocările generate de tehnologiile emergente, cum ar fi IA.
- (30) Acțiunile sprijinite în temeiul prezentului regulament ar trebui să accelereze sau să stimuleze investițiile prin abordarea disfuncționalităților pieței sau a situațiilor de investiții sub nivelul optim, în mod proporțional, evitând dublarea sau excluderea, precum și prin stimularea finanțării private, și ar trebui să aibă valoare adăugată la nivelul Uniunii. Fără a aduce atingere aplicării articolelor 107 și 108 din TFUE în ceea ce privește resursele de stat, acest lucru ar trebui să asigure coerența acțiunilor din cadrul programului cu normele UE privind ajutoarele de stat, evitându-se denaturările nejustificate ale concurenței pe piața internă.
- (31) [Prezentul regulament prevede un pachet financiar cu titlu indicativ pentru programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa pentru perioada 2028-2034.]
- (32) Programului i se aplică Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509⁷. Acesta prevede normele privind întocmirea și execuția bugetului general al Uniunii, inclusiv norme privind granturile, premiile, donațiile nefinanciare, achizițiile, gestiunea indirectă, asistența financiară, instrumentele financiare și garanțiile bugetare. Granturile, acordate în urma unor cereri de propuneri deschise și competitive, ar trebui să fie principala formă de sprijin în cadrul programului.

⁷ Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (JO L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (33) Pentru a se asigura coerența, o garanție bugetară și instrumentele financiare din cadrul programului, inclusiv atunci când sunt combinate cu sprijin nerambursabil în cadrul operațiunilor de finanțare mixtă, ar trebui să fie executate în conformitate cu titlul X din Regulamentul privind normele financiare și cu acordurile, clauzele și condițiile tehnice stabilite de Comisie în scopul aplicării sale.
- (34) [În cazul în care sprijinul din partea Uniunii în cadrul programului urmează să fie furnizat sub forma unei garanții bugetare sau a unui instrument financiar, inclusiv atunci când este combinat cu sprijin nerambursabil în cadrul unei operațiuni de finanțare mixtă, cu excepția instrumentelor financiare din cadrul CEI, acest sprijin ar trebui să fie furnizat exclusiv prin intermediul instrumentului InvestEU al FEC în conformitate cu normele aplicabile ale Instrumentului InvestEU al FEC.]

- (35) În conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, cu Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului⁸ și cu Regulamentele (CE, Euratom) nr. 2988/95⁹, (Euratom, CE) nr. 2185/96¹⁰ și (UE) 2017/1939¹¹ ale Consiliului, interesele financiare ale Uniunii trebuie să fie protejate prin măsuri proporționale, inclusiv prevenirea, depistarea, corectarea și investigarea neregulilor, inclusiv a fraudei, recuperarea fondurilor pierdute, plătite în mod necuvenit sau incorect utilizate și, dacă este cazul, impunerea de sancțiuni administrative. În special, în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 și cu regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) are competența de a desfășura investigații administrative, inclusiv verificări și inspecții la fața locului, pentru a stabili dacă a avut loc o fraudă, un act de corupție sau orice altă activitate ilegală care afectează interesele financiare ale Uniunii. În conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/1939, Parchetul European (EPPO) are competența de a ancheta și urmări penal cazuri de fraudă și alte infracțiuni care afectează interesele financiare ale Uniunii, conform prevederilor Directivei (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului¹². În conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, orice persoană sau entitate care primește fonduri din partea Uniunii trebuie să coopereze pe deplin pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii, să acorde drepturile necesare și să permită accesul reprezentanților Comisiei, ai OLAF, ai Curții de Conturi și, după caz, ai EPPO și să se asigure că orice terți implicați în execuția fondurilor din partea Uniunii acordă drepturi echivalente.

⁸ Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului (JO L 248, 18.9.2013, p. 1).

⁹ Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, 23.12.1995, p. 1).

¹⁰ Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri (JO L 292, 15.11.1996, p. 2).

¹¹ Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (JO L 283, 31.10.2017, p. 1).

¹² Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (JO L 198, 28.7.2017, p. 29).

- (36) Programul urmează să fie pus în aplicare în conformitate cu Regulamentul (UE) XXX al Parlamentului European și al Consiliului [Regulamentul privind performanța bugetului], care stabilește normele pentru monitorizarea cheltuielilor și cadrul de performanță a bugetului, inclusiv cu normele pentru asigurarea aplicării uniforme a principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” și a principiului egalității de gen menționate la articolul 33 alineatul (2) literele (d) și (f) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 și, respectiv, cu dispozițiile privind accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități astfel cum rezultă din punctele 17.3, 20.4 și 21.1 din anexa I la acest regulament, precum și în conformitate cu cerințele de accesibilitate din anexele I și III la Directiva (UE) 2019/882, cu normele de monitorizare și raportare cu privire la performanța programelor și a activităților Uniunii, normele pentru instituirea unui portal de finanțare al Uniunii și normele pentru evaluarea programelor, precum și cu alte dispoziții orizontale aplicabile tuturor programelor Uniunii, cum ar fi cele privind informarea, comunicarea și vizibilitatea.]
- (36a) Programul ar trebui să fie pus în aplicare prin intermediul programului specific instituit prin Decizia XX a Consiliului, inclusiv activitățile de cercetare și inovare în colaborare din cadrul componentelor de politică prevăzute în Regulamentul privind Fondul european pentru competitivitate și prin intermediul programului specific privind cercetarea în domeniul apărării instituit prin Regulamentul (UE) [XXX] [Fondul european pentru competitivitate].
- (37) În temeiul articolului 85 alineatul (1) din Decizia (UE) 2021/1764 a Consiliului¹³, persoanele și entitățile stabilite în țări și teritorii de peste mări sunt eligibile să primească finanțare, sub rezerva normelor și obiectivelor programului și a eventualelor acorduri aplicabile statului membru de care aparține țara respectivă sau teritoriul respectiv.
- (38) Programul înlocuiește programul Orizont Europa instituit prin Regulamentul (UE) 2021/695. Prin urmare, Regulamentul 695/2021 ar trebui să fie abrogat.

¹³ Decizia (UE) 2021/1764 a Consiliului din 5 octombrie 2021 privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Uniunea Europeană, inclusiv relațiile dintre Uniunea Europeană, pe de o parte, și Groenlanda și Regatul Danemarcei, pe de altă parte (Decizia privind asocierea peste mări, inclusiv Groenlanda) (JO L 355, 7.10.2021, p. 6).

Titlul I - Programul-cadru pentru cercetare și inovare

Capitolul I

Dispoziții generale

Articolul 1

Obiect

- (1) Prezentul regulament instituie programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (denumit în continuare „programul”) [pentru perioada cadrului financiar multianual (CFM) 2028-2034] și stabilește normele de participare și de diseminare privind acțiunile indirecte din cadrul programului și determină cadrul care reglementează sprijinul Uniunii pentru activitățile de cercetare și inovare pentru aceeași durată. De asemenea, stabilește obiectivele programului și bugetul acestuia pentru perioada respectivă, formele de finanțare din partea Uniunii și normele privind furnizarea finanțării respective.
- (2) [Programul este pus în aplicare prin:
 - (a) programul specific instituit prin Decizia XX a Consiliului, inclusiv activitățile de cercetare în colaborare din cadrul componentelor de politică astfel cum sunt prevăzute în Regulamentul privind Fondul european pentru competitivitate.
 - (b) programul specific privind cercetarea în domeniul apărării instituit prin Regulamentul (UE)[XXX] [Fondul european pentru competitivitate].

- (3) Prezentul regulament nu se aplică programului specific privind cercetarea în domeniul apărării menționat la alineatul (2) litera (b). Activitățile care urmează să fie desfășurate în cadrul acestui program specific și care sunt prevăzute în Regulamentul (UE) [XXX] [Fondul european pentru competitivitate] sunt menite să stimuleze competitivitatea, eficiența și capacitatea de inovare a bazei industriale și tehnologice de apărare europeană.
- (4) Termenii „Orizont Europa”, „programul” și „programul specific” utilizați în prezentul regulament se referă la chestiuni relevante numai pentru programul specific menționat la alineatul (2) litera (a), cu excepția cazului în care se prevede altfel.

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

1. „infrastructuri de cercetare” înseamnă instalații care oferă resurse și servicii comunităților de cercetare pentru a desfășura activități de cercetare și pentru a stimula inovarea în domeniile lor, inclusiv resursele umane asociate, principalele echipamente sau seturi de instrumente; structuri de cunoaștere cum ar fi colecțiile, arhivele sau infrastructurile de date științifice; sisteme informatice, rețele de comunicare, precum și orice altă infrastructură având un caracter unic și deschis pentru utilizatorii externi, esențiale pentru obținerea excelenței în C&I; după caz, acestea pot fi utilizate și în alte scopuri decât cele de cercetare, de exemplu pentru educație sau servicii publice, și pot fi „amplasate într-un singur loc”, „virtuale” sau „distribuite”;
2. „infrastructuri de tehnologie” sunt instalații, echipamente, capacități și resurse necesare pentru dezvoltarea, testarea, extinderea și validarea tehnologiei – de la servicii de cercetare preconcrențială aplicată până la demonstrare și validare, permițând și accelerând inovațiile tehnologice în vederea adoptării de către societate/piață și stimulând competitivitatea;
3. „neeligibil pentru finanțare” înseamnă că entitatea juridică nu este încă în măsură să atragă investiții suficiente pentru a-și pune în aplicare pe deplin planul de afaceri și pentru a concura la nivel internațional;

4. „finanțare mixtă” înseamnă un sprijin financiar acordat în cadrul Consiliului European pentru Inovare („CEI”) constând într-o combinație între un grant și o investiție în capitaluri proprii sau în orice altă formă de sprijin rambursabil;
5. „tehnologie profundă” înseamnă o inovare care are potențialul de a oferi soluții transformatoare și care se bazează pe progrese de vârf în știință, tehnologie și inginerie;
6. „parteneriat european” înseamnă o inițiativă, pregătită cu implicarea timpurie a statelor membre, în cadrul căreia Uniunea, împreună cu parteneri privați și/sau publici, se angajează să sprijine în comun elaborarea și punerea în aplicare a unui program de activități, în care costurile sunt împărțite între toți partenerii;
- 6a. „securitatea cercetării” se referă la anticiparea și gestionarea riscurilor legate de: (a) transferul nedorit de cunoștințe și tehnologii critice care poate afecta securitatea Uniunii și a statelor sale membre, de exemplu dacă sunt direcționate către scopuri militare sau de culegere de informații operative în țări terțe; (b) influența răuvoitoare asupra cercetării, atunci când cercetarea poate fi instrumentalizată de către sau din țări terțe, între altele pentru a crea dezinformare sau pentru a incita la autocenzură în rândul studenților și cercetătorilor, încălcându-se astfel libertatea academică și integritatea în cercetare în Uniune; (c) încălcări ale eticii sau ale integrității, atunci când cunoștințele și tehnologiile sunt utilizate pentru a suprima, a încălca sau a submina valori și drepturi fundamentale ale Uniunii, astfel cum sunt definite în tratate;
7. „acces deschis” înseamnă acces online la rezultate, furnizat gratuit utilizatorului final;
8. „știință deschisă” înseamnă o abordare a procesului științific care include partajarea din primele etape și deschisă a cercetării, accesul liber la rezultate și gestionarea responsabilă a acestora, măsuri de reproductibilitate și implicarea cetățenilor și a utilizatorilor finali în cercetare și inovare;
9. „achiziție înainte de comercializare” înseamnă o achiziție de servicii de cercetare și dezvoltare care implică împărțirea riscurilor și a beneficiilor în condițiile pieței și dezvoltarea competitivă în etape, existând o separare clară între serviciile de cercetare și de dezvoltare achiziționate și introducerea de produse finite la scară comercială;

10. „achiziție de soluții inovatoare” înseamnă o achiziție în cadrul căreia achizitorul acționează în calitate de client care lansează bunuri sau servicii inovatoare care nu sunt încă comercializate pe scară largă și pot include teste de conformitate;
11. „informații preexistente” înseamnă orice date, cunoștințe sau know-how indiferent de natura sau forma acestora, tangibile sau intangibile, inclusiv orice drepturi, cum ar fi drepturile de proprietate intelectuală, care sunt deținute înainte de aderarea la o anumită acțiune și sunt identificate printr-un acord scris, necesare pentru implementarea acțiunii sau pentru valorificarea rezultatelor acesteia;
- 11a. „diseminare” înseamnă comunicarea publică a rezultatelor, alta decât diseminarea care rezultă din protejarea sau valorificarea rezultatelor, inclusiv prin publicații științifice în orice mediu de informare;
12. „valorificare” înseamnă utilizarea rezultatelor în alte activități decât cele vizate de acțiunea în cauză, inclusiv utilizarea comercială, precum și transformarea rezultatelor în produse, servicii, politici sau soluții societale care aduc beneficii unei game mai largi de părți interesate și societății în general;
- 12a. „condiții echitabile și rezonabile” înseamnă condiții adecvate, inclusiv posibile clauze financiare sau condiții de scutire de redevențe, ținând seama de circumstanțele specifice ale cererii de acces;
13. „organizație internațională de cercetare europeană” înseamnă o organizație internațională ai cărei membri sunt în majoritate state membre sau țări terțe asociate la program și al cărei obiectiv principal este promovarea cooperării științifice și tehnologice în Europa;
14. „entitate juridică cu scop lucrativ” înseamnă o entitate juridică care, prin forma sa juridică, are scop lucrativ sau care are scopul juridic sau statutar de a distribui profituri acționarilor sau membrilor săi individuali;

15. „întreprindere mică sau mijlocie” sau „IMM” înseamnă o microîntreprindere, o întreprindere mică sau o întreprindere mijlocie, în sensul anexei la Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei¹⁴;
16. „întreprindere mică cu capitalizare medie” înseamnă o întreprindere mică cu capitalizare medie astfel cum este definită la punctul 2 din anexa la Recomandarea (UE) 2025/1099 a Comisiei¹⁵;
- (16a) „program de lucru” înseamnă un document adoptat de Comisie pentru implementarea programului specific în conformitate cu articolul 18 din Decizia XXX sau un document echivalent ca structură și conținut adoptat de un organism de finanțare;
17. „rezultate” înseamnă orice efecte tangibile sau intangibile ale unei anumite acțiuni, precum date, cunoștințe sau know-how, indiferent de forma sau natura acestora și indiferent dacă pot sau nu să fie protejate, precum și orice drepturi și obligații care le însoțesc, inclusiv drepturile de proprietate intelectuală;
18. „acțiuni de cercetare de frontieră a CEC” înseamnă o acțiune de cercetare condusă de un cercetător principal, găzduită de unul sau mai mulți beneficiari care primesc fonduri de la Consiliul European pentru Cercetare (CEC);
- 18a. „acțiuni de cercetare și inovare” înseamnă o acțiune prin care se urmărește crearea de noi cunoștințe sau explorarea fezabilității unor tehnologii, produse, procese, servicii sau soluții noi sau îmbunătățite. Aceasta poate include cercetarea fundamentală și aplicată, dezvoltarea și integrarea tehnologiei;
19. „acțiuni de cercetare și formare” înseamnă o acțiune axată pe îmbunătățirea competențelor, a cunoștințelor și a perspectivelor de carieră ale cercetătorilor, care promovează mobilitatea între țări, sectoare sau discipline, cum ar fi în cadrul componentei „Acțiunile Marie Skłodowska-Curie”;

¹⁴ Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 124, 20.5.2003, p. 36).

¹⁵ Recomandarea (UE) 2025/1099 a Comisiei din 21 mai 2025 privind definiția întreprinderilor mici cu capitalizare medie (JO L, 28.5.2025, p. 1).

20. „acțiuni de coordonare și de sprijin” înseamnă o acțiune care contribuie la îndeplinirea obiectivelor programului, cu excepția activităților de cercetare și inovare (C&I), în afara cazului în care acestea sunt întreprinse în cadrul componentei „Extinderea participării și răspândirea excelenței” din pilonul IV, „Spațiul european de cercetare”, și coordonarea ascendentă fără cofinanțare a activităților de cercetare din Uniune care permite cooperarea dintre entitățile juridice din statele membre și din țările terțe asociate la program în vederea consolidării SEC;
21. „acțiuni indirecte” înseamnă activități legate de C&I pentru care Uniunea asigură asistență financiară și care sunt întreprinse de către participanți;
22. „acțiuni directe” înseamnă activități legate de C&I desfășurate de Comisie prin intermediul JRC;
23. „ecosistem de inovare” înseamnă un ecosistem care reunește organizații al căror obiectiv funcțional este de a permite cercetarea și dezvoltarea tehnologică și inovarea și care include relațiile dintre resursele materiale (cum ar fi fondurile, echipamentele și instalațiile, inclusiv infrastructurile de cercetare și tehnologie), entitățile instituționale (cum ar fi instituțiile de învățământ superior și serviciile de asistență, organizațiile de cercetare și tehnologie, întreprinderile, investitorii - inclusiv investitorii de capital de risc - și intermediarii financiari) și entitățile responsabile cu elaborarea de politici și cu finanțarea la nivel național, regional și local;
24. „triunghiul cunoașterii” înseamnă rețele între instituțiile de învățământ, organizațiile de cercetare și întreprinderi cu scopul de a sprijini ecosistemele de cercetare și inovare care permit dezvoltarea unui flux de inovare de la începutul inovării prin educație antreprenorială până la crearea de start-upuri și dezvoltarea întreprinderilor în fază de extindere.

Obiectivele programului

- (1) Programul consolidează bazele științifice și tehnologice ale UE, prin cercetarea și inovarea de excelență pe baza concurenței deschise, sprijinind astfel prosperitatea, competitivitatea, suveranitatea și reziliența Uniunii și a statelor sale membre, generând un impact științific, tehnologic, economic și societal și abordând provocările europene și mondiale, în sinergie cu obiectivele generale și specifice ale Fondului european pentru competitivitate.
- (2) Obiectivele specifice ale programului sunt:
- dezvoltarea, promovarea și progresul excelenței științifice și tehnologice pentru a sprijini crearea și difuzarea de cunoștințe, competențe, tehnologii și soluții inovatoare de înaltă calitate;
 - sprijinirea realizării Spațiului european de cercetare (SEC) și a Pactului pentru cercetare și inovare din cadrul SEC și aducerea unei contribuții la alinierea politicilor, priorităților și investițiilor UE, naționale și regionale pentru a crea un ecosistem paneuropean de cercetare și inovare;
 - sprijinirea formării și a mobilității cercetătorilor, pentru a atrage și a păstra talentele la toate nivelurile și pentru a promova cariere atractive în cercetare, precum și pentru a încuraja circulația creierelor și a combate exodul creierelor;
 - intensificarea cercetării și inovării în colaborare la nivelul UE, a schimbului de cunoștințe și a valorificării acestora, ținând seama în mod corespunzător de riscurile legate de securitatea cercetării;
 - promovarea unei cooperări internaționale deschise și sigure în domeniul cercetării și inovării;
 - reducerea inegalităților naționale și regionale în ceea ce privește capacitatea de cercetare și inovare și competențele prin întărirea ecosistemelor de cercetare și inovare;

- îmbunătățirea poziției Uniunii în materie de cercetare și inovare, cu un accent special pe tehnologiile strategice și inovarea disruptivă, facilitarea difuzării de soluții inovatoare pentru a stimula competitivitatea și abordarea principalelor provocări societale europene și mondiale;
- eliminarea riscurilor și mobilizarea mai multor fonduri pentru cercetare și inovare, în special pentru sprijinirea tehnologiei profunde și pentru extinderea start-upurilor și a IMM-urilor inovatoare;
- creșterea investițiilor publice și private în cercetare și inovare în statele membre, contribuind astfel la atingerea unui nivel total de cheltuieli de cel puțin 3 % din produsul intern brut (PIB) al Uniunii în cercetare și dezvoltare.

(2a) Obiectivele specifice ale programului specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (b) din prezentul regulament sunt de a consolida competitivitatea, eficiența și reziliența bazei industriale și tehnologice de apărare europeană prin sprijinirea acțiunilor de cercetare și dezvoltare în colaborare, promovând inovarea și poziția de lider tehnologic.

Articolul 4

Structura programului

(1) [În sensul programului specific menționat la articolul 1 alineatul (2), programul este alcătuit din următoarele părți, care contribuie la obiectivele generale și specifice prevăzute la articolul 3 și în componentele de politică ale Regulamentului (UE) XXX [Fondul european pentru competitivitate]]:

(a) pilonul I, „Excelență științifică”, cu următoarele componente:

- (i) Consiliul European pentru Cercetare (CEC);
- (ii) Acțiunile Marie Skłodowska-Curie (MSCA);
- (iii) Centrul Comun de Cercetare (JRC).

(b) pilonul II, „Competitivitate și societate”, cu următoarele componente:

- i) „Competitivitate”, inclusiv activități de cercetare și inovare care contribuie la obiectivele și activitățile specifice ale componentelor de politică din cadrul Fondului european pentru competitivitate:
 - 1. activități de cercetare și inovare în colaborare prevăzute la capitolul IV „Tranziție curată și decarbonizare industrială” al Fondului european pentru competitivitate;
 - 2. activități de cercetare și inovare în colaborare prevăzute la capitolul V „Sănătate, biotehnologii, agricultură și bioeconomie” al Fondul european pentru competitivitate;
 - 3. activități de cercetare și inovare în colaborare prevăzute la capitolul VI „Poziția de lider în sectorul digital” al Fondului european pentru competitivitate;
 - 4. activități de cercetare și inovare în colaborare prevăzute la capitolul VII „Reziliență și securitate, industria de apărare și spațiul” al Fondului european pentru competitivitate;
- ii) „Societate”, inclusiv activități de cercetare și inovare în colaborare menite să orienteze transformarea și provocările societale și culturale, precum și să sprijine elaborarea de politici bazate pe date concrete pentru societăți reziliente și orientate spre viitor;

(c) pilonul III, „Inovare”, cu următoarele componente, în special:

- (i) Consiliul European pentru Inovare (CEI);
- (ii) ecosisteme europene de inovare, inclusiv activități de promovare a integrării triumphiului cunoașterii – învățământ superior, cercetare și inovare și întreprinderi – în întreaga Uniune;

(d) pilonul IV, „Spațiul european de cercetare”, cu următoarele componente:

- (i) Spațiul european de cercetare;
- (ii) infrastructuri de cercetare și tehnologie;
- (iii) extinderea participării și răspândirea excelenței.

Articolul 5

Principii orizontale

Programul:

- (a) asigură o abordare multidisciplinară, după caz, precum și integrarea științelor sociale și umaniste în toate aspectele programului. Programul include cereri de propuneri specifice care abordează subiecte legate de științele sociale și umaniste;
- (b) promovează cunoștințele științifice și contribuie la crearea unor politici publice informate, eficiente și receptive în întreaga Uniune și în afara acesteia;
- (ba) acoperă lanțul valoric al cercetării și inovării și permite existența unei interfețe puternice cu Fondul european pentru competitivitate pentru a promova adoptarea și implementarea rezultatelor cercetării și inovării;
- (c) încurajează practicile științei deschise, inclusiv prin asigurarea accesului deschis la publicații științifice evaluate *inter pares* în ceea ce privește rezultatele, precum și a accesului deschis la datele de cercetare și la alte rezultate, în conformitate cu principiul „cât mai deschis cu putință, dar atât de închis cât este necesar” și în conformitate cu principiile FAIR, precum și prin extinderea și consolidarea Cloudului european pentru știința deschisă ca spațiu european comun al datelor pentru cercetare;
- (ca) promovează și permite amploarea unei colaborări largi și diversificate în întreaga Uniune, inclusiv între cercetătorii, inovatorii și întreprinderile europene, pentru a contribui la întărirea interconexiunii și a legăturilor de colaborare între ecosistemele naționale de cercetare și inovare, valorificând rezerva paneuropeană de talente și capacități, stimulând circulația creierelor și reunind excelența consacrată și emergentă.

- (caa) urmează o abordare a dublei utilizări de la stadiul conceperii prin cereri de propuneri specifice care vizează în mod exclusiv tehnologiile cu dublă utilizare, în timp ce în cererile deschise pot fi sprijinite și activitățile cu dublă utilizare.
- (cb) susține securitatea cercetării prin anticiparea și gestionarea riscurilor, cum ar fi transferul nedorit de tehnologie, rezultate și cunoștințe critice, influența răuvoitoare asupra cercetării și încălcările eticii sau ale integrității;
- (cc) asigură simplificarea administrativă și reducerea sarcinii în beneficiul solicitanților și al beneficiarilor;
- (cca) asigură faptul că propunerile sunt evaluate pe baza unei examinări profesioniste, transparente și neutre, protejând standardele înalte și calitatea sistemului de evaluare și asigurând eficiența și practicabilitatea;
- (cd) sprijină promovarea egalității de șanse pentru toate părțile interesate din domeniul cercetării și inovării din Uniune;
- (ce) asigură punerea în aplicare în mod implicit a egalității de gen, inclusiv integrarea dimensiunii de gen în conținutul C&I pe parcursul tuturor etapelor ciclului de cercetare;
- (cf) asigură sinergii strategice între piloni și componentele acestora;
- (cg) este pus în aplicare în sinergie cu alte programe ale Uniunii și, după caz, cu programe naționale și regionale, asigurând simplificarea administrativă;
- (ch) facilitează participarea la program a tuturor tipurilor de părți interesate, în special a nou-veniților și a noilor grupuri-țintă, în special prin intermediul PCN-urilor, care pot interacționa cu structurile de sprijin relevante din cadrul altor programe ale Uniunii.

[Articolul 6

Buget

- (1) Pachetul financiar indicativ al programului pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2028 și 31 decembrie 2034 este de 175 002 000 000 EUR în prețuri curente.

- (2) Repartizarea indicativă a cuantumului menționat la alineatul (1) din acest articol pentru programul specific menționat la articolul 1 alineatul (2) litera (a) este următoarea:
- (a) 44 079 000 000 EUR pentru pilonul I „Excelență științifică”, din care
2 600 000 000 EUR pentru acțiunile nenucleare directe ale Centrului Comun de Cercetare (JRC).
- (b) 75 876 000 000 EUR pentru pilonul II „Competitivitate și societate”, din care:
- i. 68 270 000 000 EUR pentru „Competitivitate”, din care:
- 25 331 000 000 EUR pentru activități de cercetare și inovare în colaborare prevăzute la capitolul IV „Tranziție curată și decarbonizare industrială” al Fondului european pentru competitivitate;
- 19 650 000 000 EUR pentru activități de cercetare și inovare în colaborare prevăzute la capitolul V „Sănătate, biotehnologii, agricultură și bioeconomie” al Fondului european pentru competitivitate;
- 16 854 000 000 EUR pentru activități de cercetare și inovare în colaborare prevăzute la capitolul VI „Poziția de lider în sectorul digital” al Fondului european pentru competitivitate;
- 6 435 000 000 EUR pentru activități de cercetare și inovare în colaborare prevăzute la capitolul VII „Reziliență și securitate, industria de apărare și spațiul” al Fondului european pentru competitivitate.
- ii. 7 606 000 000 EUR pentru „Societate”;
- (c) 38 785 000 000 EUR pentru pilonul III „Inovare”.
- (d) 16 262 000 000 EUR pentru pilonul IV „Spațiul european de cercetare”, din care
5 387 000 000 EUR pentru extinderea participării și răspândirea excelenței.

- (3) Cuantumul menționat la alineatul (1) de la prezentul articol și cuantumul resurselor suplimentare menționate la articolul 7 pot fi utilizate, de asemenea, pentru asistență tehnică și administrativă pentru punerea în aplicare a programului, cum ar fi pentru activități de pregătire, monitorizare, control, audit și evaluare, sisteme și platforme de tehnologie a informației, activități de informare și comunicare, inclusiv comunicarea instituțională privind prioritățile politice ale Uniunii și pentru toate celelalte cheltuieli cu asistența tehnică și administrativă sau cu personalul suportate de Comisie pentru gestionarea programului.
- (4) Dacă este necesară posibilitatea de a gestiona acțiunile nefinalizate până la 31 decembrie 2034, creditele pot fi înscrise în bugetul Uniunii și după 2034 pentru a acoperi cheltuielile necesare și pentru a permite gestionarea acțiunilor care nu au fost finalizate până la încheierea programului.
- (5) Angajamentele bugetare pentru acțiuni care se desfășoară pe parcursul mai multor exerciții financiare pot fi repartizate în tranșe anuale pe mai multe exerciții financiare.]

Articolul 7

Resurse suplimentare

- (1) Statele membre, instituțiile, organele și agențiile Uniunii, țările terțe, organizațiile internaționale, instituțiile financiare internaționale sau alte părți terțe pot aduce contribuții suplimentare financiare sau nefinanciare la program. Contribuțiile suplimentare financiare constituie venituri alocate externe în sensul articolului 21 alineatul (2) litera (a), (d) sau (e) sau al articolului 21 alineatul (5) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509.

- (2) Resursele alocate statelor membre în cadrul gestiunii partajate pot fi, la cererea acestora, puse la dispoziție pentru program. Comisia execută direct sau indirect resursele respective, în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (a) sau (c) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509. Acestea se adaugă cuantumului menționat la articolul 6 alineatul (1) din prezentul regulament. Resursele respective sunt utilizate în beneficiul statului membru în cauză. În cazul în care Comisia nu și-a asumat un angajament juridic în cadrul gestiunii directe sau indirecte pentru sumele suplimentare puse astfel la dispoziția programului, sumele neangajate corespunzătoare pot fi transferate înapoi, la cererea statului membru în cauză, către unul sau mai multe programe-sursă.

Articolul 8

Finanțare alternativă, combinată și cumulativă

- (1) Programul se pune în aplicare în sinergie cu alte programe ale Uniunii. O acțiune care a beneficiat de o contribuție din partea Uniunii în contextul unui alt program poate primi o contribuție și în cadrul prezentului program. Normele programului relevant al Uniunii se aplică contribuției corespunzătoare sau se poate aplica un set unic de norme tuturor contribuțiilor și se poate asuma un singur angajament juridic. În cazul în care contribuția Uniunii este bazată pe costurile eligibile, sprijinul cumulativ de la bugetul Uniunii nu depășește costurile eligibile totale ale acțiunii și poate fi calculat pe o bază proporțională, în conformitate cu documentele care stabilesc condițiile de acordare a sprijinului.

- (2) Procedurile de atribuire din cadrul programului pot fi desfășurate în comun cu statele membre, instituțiile, organele și agențiile Uniunii, țările terțe, organizațiile internaționale, instituțiile financiare internaționale sau alte părți terțe, prin gestiune directă sau indirectă, cu condiția să se asigure protecția intereselor financiare ale Uniunii. Aceste proceduri fac obiectul unui set unic de norme și duc la încheierea unor angajamente juridice unice. În acest scop, partenerii la procedura de atribuire comună pot pune resurse la dispoziția programului în conformitate cu articolul 7 din prezentul regulament sau partenerilor li se poate încredința punerea în aplicare a procedurii de atribuire, în cazurile aplicabile în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509. În procedurile de atribuire comună, reprezentanții partenerilor la procedura de atribuire comună pot fi și membri ai comitetului de evaluare menționat la articolul 153 alineatul (3) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509.
- (3) Se poate acorda o „marcă de excelență” pentru propunerile care rezultă din cererile de propuneri specificate în programul de lucru și care respectă următoarele condiții:
- (a) au fost evaluate în cadrul unei cereri de propuneri lansate în cadrul programului și
 - (b) respectă cerințele minime de calitate din respectiva cerere de propuneri; și
 - (c) nu au fost finanțate în cadrul cererii de propuneri respective exclusiv ca urmare a unor constrângeri bugetare.
- (4) Acțiunile cărora li s-a acordat o marcă pot fi finanțate din alte fonduri ale Uniunii sau de către statele membre.

Țări terțe asociate la program

- (1) Programul poate fi deschis participării următoarelor țări terțe prin asociere totală sau parțială la program, în conformitate cu obiectivele prevăzute la articolul 3 și care sunt aplicabile:
- (a) membrilor Asociației Europene a Liberului Schimb care sunt membri ai Spațiului Economic European, în conformitate cu condițiile prevăzute în Acordul privind Spațiul Economic European, precum și microstatelor europene (Andorra, Monaco, San Marino și Cetatea Vaticanului), în conformitate cu condițiile prevăzute în acordurile relevante;
 - (b) țările în curs de aderare, țările candidate și țările potențial candidate, în conformitate cu principiile generale și cu clauzele și condițiile generale de participare a țărilor respective la programele Uniunii stabilite prin acordurile-cadru, protocoalele și deciziile consiliilor de asociere corespunzătoare sau prin alte acorduri similare și în conformitate cu condițiile specifice prevăzute în acordurile dintre Uniune și țările respective;
 - (c) țările din cadrul politicii europene de vecinătate, în conformitate cu principiile generale și cu clauzele și condițiile generale de participare a țărilor respective la programele Uniunii stabilite prin acordurile-cadru, protocoalele și deciziile consiliilor de asociere corespunzătoare sau prin alte acorduri similare și în conformitate cu condițiile specifice prevăzute în acordurile dintre Uniune și țările respective;
 - (d) alte țări terțe, în conformitate cu condițiile prevăzute de un acord internațional specific referitor la participarea țării terțe la orice program al Uniunii.
- (2) Acordurile pentru participarea la program menționată la alineatul (1):
- (a) asigură un echilibru adecvat între contribuțiile și beneficiile țării terțe care participă la program;

- (b) prevăd condițiile de participare la program, inclusiv calculul contribuțiilor financiare, constând într-o contribuție operațională și într-o taxă de participare la program și la costurile administrative generale ale acestuia;
 - (c) nu conferă țării terțe competențe decizionale în ceea ce privește programul;
 - (d) garantează drepturile Uniunii de a asigura buna gestiune financiară și de a-și proteja interesele financiare;
 - (e) după caz, asigură protecția intereselor de securitate și de ordine publică ale Uniunii.
- (3) În sensul alineatului 2 litera (d), țara terță în cauză acordă drepturile și accesul necesare în temeiul Regulamentelor (UE, Euratom) 2024/2509 și (UE, Euratom) nr. 883/2013 și garantează faptul că deciziile care impun o obligație pecuniară unor persoane altele decât statele în baza articolului 299 din TFUE, precum și hotărârile și ordonanțele Curții de Justiție a Uniunii Europene sunt executorii.
- (4) În sensul alineatului (1) litera (d), asocierea sau asocierea parțială cu alte țări terțe este posibilă numai dacă acestea îndeplinesc toate criteriile următoare:
- (a) dispun de o bună capacitate în domeniile științei, tehnologiei și inovării;
 - (b) se angajează în favoarea unei economii de piață deschise, bazate pe norme, incluzând un tratament corect și echitabil al drepturilor de proprietate intelectuală și respectarea drepturilor omului, susținută de instituții democratice;
 - (c) promovează în mod activ politici menite să amelioreze bunăstarea economică și socială a cetățenilor.

- (5) Domeniul de aplicare al asocierii fiecărei țări terțe la program ține seama de respectarea drepturilor omului și de respectarea dreptului relevant al Uniunii și a dreptului internațional relevant și analizează riscurile, în special cele de natură să afecteze ordinea publică și securitatea Uniunii în domeniile de politică relevante, inclusiv securitatea economică și a cercetării, precum și beneficiile și obiectivul mai amplu de stimulare a creșterii economice și a competitivității în Uniune prin intermediul cercetării și inovării. În consecință, cu excepția membrilor SEE, a țărilor în curs de aderare, a țărilor candidate și a țărilor potențial candidate, țările terțe pot fi excluse de la anumite părți ale programului în conformitate cu prezentul regulament sau cu acordul de asociere în sine.
- (6) Acordul de asociere care prevede condițiile pentru participarea la program stabilește, în măsura în care este posibil, participarea reciprocă a entităților juridice stabilite în Uniune la programele echivalente din țările terțe asociate la program, în conformitate cu condițiile stabilite în respectivele programe.
- (7) Condițiile care determină nivelul contribuțiilor financiare menționate la alineatul (2) litera (b) asigură o corecție automată regulată a oricărui dezechilibru semnificativ comparativ cu cuantumul pe care entitățile stabilite în țara asociată îl primesc prin participarea la program, ținând seama de costurile de gestionare, execuție și exploatare a programului. Alocarea contribuțiilor financiare ține seama de nivelul de participare a entităților juridice din țările asociate la program la fiecare parte a programului.
- (7a) În conformitate cu informațiile furnizate prin intermediul procedurii bugetare anuale, Comisia furnizează comitetului programului informații privind contribuțiile financiare din partea țărilor terțe asociate la program și alocările acestora pentru diferitele componente ale programului.

Execuție și formele de finanțare din partea Uniunii

- (1) Programul este executat în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 prin gestiune directă sau prin gestiune indirectă cu organismele menționate la articolul 62 alineatul (1) litera (c) din regulamentul menționat.
- (2) Finanțarea din partea Uniunii poate fi acordată sub orice formă prin intermediul procedurilor de atribuire în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, în special prin granturi, premii, achiziții, donații nefinanciare și instrumente financiare. Granturile sunt principala formă de sprijin în cadrul programului.
- (3) [Cu excepția instrumentelor financiare din cadrul (Fondului) CEI, în cazul în care sprijinul din partea Uniunii este furnizat sub forma unei garanții bugetare sau a unui instrument financiar, inclusiv atunci când este combinat cu sprijin nerambursabil în cadrul unei operațiuni de finanțare mixtă, el trebuie furnizat exclusiv prin intermediul instrumentului InvestEU al Fondului european pentru competitivitate și implementat în conformitate cu normele aplicabile ale instrumentului InvestEU al Fondului european pentru competitivitate prin acorduri de contribuție sau de garanție încheiate în acel scop. În cazul în care programul utilizează instrumentul InvestEU al FEC, acesta furnizează provizionarea pentru garanția bugetară și finanțarea pentru instrumentele financiare, inclusiv atunci când este combinat cu sprijin nerambursabil sub forma unei operațiuni de finanțare mixtă.]
- (4) În cazul în care finanțarea din partea Uniunii se acordă sub formă de granturi, finanțarea poate fi furnizată, după caz, ca finanțare nelegată de costuri sau ca opțiuni simplificate privind costurile, în special prin sume forfetare, precum și sub formă de costuri unitare pentru personal, în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509. Finanțarea poate fi acordată sub forma rambursării costurilor eligibile efective datorită caracteristicilor sau obiectivelor specifice ale unei acțiuni. În cazul în care este necesar să se permită alte surse de finanțare, inclusiv coinvestițiile cu resurse naționale care fac obiectul normelor privind ajutoarele de stat, finanțarea se acordă sub forma rambursării costurilor eligibile efective sau a opțiunilor simplificate în materie de costuri.

- (5) În sensul articolului 153 alineatul (3) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, comitetul de evaluare este compus în întregime, sau, în cazuri justificate în mod corespunzător, parțial, din experți externi independenți. În cazul acțiunilor de coordonare și de sprijin, comitetul de evaluare poate, în cazuri justificate în mod corespunzător, să fie compus în întregime din reprezentanți ai instituțiilor sau organelor Uniunii, astfel cum se menționează la articolul 153 din Regulamentul financiar.

Articolul 11

Parteneriate europene

- (1) În cazul în care este necesar pentru atingerea obiectivelor prevăzute la articolul 3, activitățile desfășurate în temeiul prezentului regulament pot fi puse în aplicare prin parteneriate europene în mod transparent. Astfel de parteneriate se instituie numai în cazurile în care acțiunea Uniunii nu poate realiza de una singură obiectivele dorite și în care este necesară o colaborare consolidată între UE și alți parteneri, inclusiv actori naționali, regionali și/sau privați. Domeniile pentru parteneriatele europene vor fi definite pe baza orientărilor furnizate de Consiliu sau, după caz, de organele sale consultative. Se asigură coerența și, după caz, se urmărește realizarea de sinergii cu alte programe ale Uniunii, în special cu Fondul european pentru competitivitate.
- (1a) Parteneriatele europene:
- (a) se bazează pe un memorandum de înțelegere și sunt completate, în cazul contribuțiilor financiare din partea altor parteneri decât Uniunea, de un acord contractual între Uniune și parteneri. Aceste parteneriate vor fi puse în aplicare prin acțiuni în cadrul programelor de lucru relevante ale programului Orizont Europa și/sau ale Fondului european pentru competitivitate sau

- (b) în cazuri justificate în mod corespunzător, se încredințează sarcini de execuție bugetară din unul sau mai multe programe de finanțare ale Uniunii către organisme instituite în temeiul articolelor 185 și 187 din TFUE, în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509. Organismele prevăzute la articolul 187 din TFUE sunt instituite printr-un singur act de instituire care să asigure norme armonizate. Parteneriatele în temeiul articolului 185 din TFUE se instituie prin acte specifice.
- (2) Pentru fiecare parteneriat, memorandumul de înțelegere, completat de un acord contractual în cazul contribuțiilor financiare din partea altor parteneri decât Uniunea, sau actul de instituire, prevede:
- (-a) obiectivele și jaloanele care trebuie atinse;
 - (a) rezultatele care urmează să fie obținute, care trebuie să fie clare, măsurabile și încadrate în timp;
 - (b) un set unic de cerințe de raportare și monitorizare, inclusiv indicatori-cheie de performanță și de impact;
 - (c) angajamentele financiare și/sau în natură aferente din partea tuturor partenerilor;
 - (d) acorduri privind guvernanța cu un mecanism prin care toți partenerii să discute și să convină asupra programării și activităților parteneriatelor, inclusiv dispoziții care să le garanteze drepturile de vot și reprezentarea adecvată;
 - (da) o agendă strategică de cercetare și inovare (SRIA) convenită de parteneri, care detaliază prioritățile tematice și consecințele științifice și socioeconomice preconizate, precum și o foaie de parcurs a activităților planificate și a jaloanelor pe întreaga durată a parteneriatului. Atunci când parteneriatele dezvoltă activități și căi de introducere pe piață, SRIA include o agendă de introducere pe piață convenită de parteneri.

- (3a) Pentru parteneriatele europene instituite în temeiul alineatului (1a) litera (a), sprijinul Uniunii ia forma unor contribuții la acțiunile puse în aplicare în temeiul programului Orizont Europa pentru activități de C&I. Aceste contribuții sunt menite să mobilizeze contribuția maximă din partea altor parteneri. Alte programe ale Uniunii pot contribui la alte activități, ca de exemplu Fondul european pentru competitivitate la activitățile de introducere pe piață.
- (3aa) Pentru parteneriatele europene instituite în temeiul alineatului (1a) litera (b), Uniunea furnizează o contribuție financiară din programul Orizont Europa pentru activități de C&I. Alte programe ale Uniunii pot contribui la alte activități, ca de exemplu Fondul european pentru competitivitate la activitățile de introducere pe piață. Contribuția generală a Uniunii și a partenerilor, alții decât Uniunea, este echivalentă. Actul de bază unic pentru întreprinderile comune în temeiul articolului 187 din TFUE și actul de instituire relevant pentru inițiativele în temeiul articolului 185 din TFUE specifică normele detaliate pentru contribuția tuturor partenerilor.
- (3b) Contribuțiile din partea altor parteneri decât Uniunea iau următoarele forme:
- (a) contribuții financiare la bugetul operațional și administrativ al inițiativei, inclusiv finanțarea de către statele membre a participanților stabiliți în statul membru respectiv la acțiunile din cadrul inițiativei;
 - (b) contribuții în natură pentru a finanța propriile costuri de participare la proiecte în cadrul inițiativei.
- (3ba) Autoritățile competente ale Uniunii care acordă granturile sau alte organisme însărcinate cu execuția bugetară gestionează procedurile unice de atribuire, inclusiv procedurile de cerere de propuneri, de evaluare, de selecție și de monitorizare, asigurând simplificarea și transparența. Statele membre răspund de contribuțiile lor financiare în conformitate cu normele și procedurile lor naționale aplicabile, asigurând simplificarea și punerea în aplicare armonizată.

(5) Parteneriatele europene:

- (-a) sunt identificate și convenite în strânsă cooperare cu statele membre și, după caz, în consultare cu sectorul privat;
- (b) sunt instituite în scopul abordării provocărilor care necesită o masă critică de resurse și o abordare unificată și coordonată, în ceea ce privește atât programarea, cât și punerea în aplicare, în rândul actorilor;
- (ba) sunt instituite numai în cazurile în care acțiunea Uniunii în mod individual sau alte forme de sprijin în cadrul programului nu pot îndeplini obiectivele dorite;
- (c) se aliniază la prioritățile strategice ale Uniunii și sprijină punerea în aplicare a principalelor politici și inițiative de politică ale Uniunii care sunt complementare celor ale statelor membre;
- (d) sunt selectate în cadrul unui proces transparent, deschis și competitiv, pe baza unui set de criterii cuantificabile pe parcursul ciclului de viață și a unei abordări solide bazate pe portofoliu, având ca rezultat un portofoliu coerent și complementar format dintr-un număr limitat de parteneriate europene;
- (e) se bazează pe angajamente orientative ex ante și pe termen lung și, ulterior, pe angajamente formale din partea tuturor partenerilor de a contribui financiar sau, după caz, în natură la resursele parteneriatului european, într-un mod care să favorizeze armonizarea și standardizarea punerii în aplicare.
- (ea) asigură deschiderea continuă pentru toate tipurile de parteneri, de toate dimensiunile, din întregul lanț valoric și din toate disciplinele;
- (f) necesită o abordare bazată pe ciclul de viață, inclusiv un plan inițial pentru punerea în aplicare a inițiativei, cu o strategie de eliminare treptată a finanțării din partea Uniunii;
- (fa) caută sinergii cu alte instrumente de finanțare ale Uniunii, în special cu FEC, pentru a evita suprapunerile și duplicările și, în locul acestora, a asigura valoarea adăugată și a maximiza impactul.

- (5a) Maximum [X%] din bugetului pilonului II se alocă pentru parteneriate europene;
- (7) Toți partenerii, alții decât Uniunea, fac publice informații cu privire la structura, componența și activitățile desfășurate în cadrul parteneriatului. În cazul în care se încheie parteneriate cu organizații și asociații reprezentative, se includ informații periodice cu privire la membrii lor.

Capitolul II

Excelență științifică

Articolul 12

Consiliul European pentru Cercetare

- (1) Consiliul European pentru Cercetare asigură furnizarea de finanțări atractive și flexibile care să permită cercetătorilor talentați și creativi, în special cercetătorilor aflați la începutul carierei, și echipelor acestora să exploreze cele mai promițătoare căi la frontierele științei, indiferent de cetățenia sau țara lor de origine și pe baza concurenței întemeiate exclusiv pe criteriul excelenței.
- (2) CEC atrage cei mai talentați cercetători din întreaga lume și astfel contribuie la consacrarea Uniunii ca centru de prim rang la nivel mondial pentru cercetare și inovare.

Articolul 13

Acțiunile Marie Skłodowska-Curie

- (1) Acțiunile Marie Skłodowska-Curie promovează și sprijină cariera în cercetare în toate etapele, cu un accent deosebit pe cercetătorii aflați la începutul carierei, pe dezvoltarea competențelor și mobilitatea cercetătorilor din întreaga lume, oferind, de asemenea, posibilități de schimburi pentru personalul de cercetare, sub rezerva considerentelor de securitate. MSCA promovează excelența ascendentă în cercetare, atrage și păstrează talentele de excelență în cercetare și sprijină carierele durabile și atractive în domeniul cercetării în Uniune, cu scopul de a spori excelența științifică a Uniunii, contribuind astfel la competitivitatea în domeniul cercetării și inovării.

- (2) MSCA finanțează rețele de doctorat de excelență, burse postdoctorale, schimburi de personal în domeniul C&I, precum și mecanisme de sprijin pentru promovarea carierelor sustenabile în vederea atragerii și păstrării celor mai promițătoare talente. Se acordă o atenție deosebită cooperării internaționale, intersectoriale și interdisciplinare, precum și comunicării științifice. Finanțarea sprijină cercetarea de vârf și se axează pe dezvoltarea talentelor din domeniul cercetării, oferind sprijin specific cercetătorilor aflați la începutul carierei. Aceasta contribuie la consacrarea Uniunii ca destinație de prim rang pentru cercetători europeni și străini.

Articolul 14

Centrul Comun de Cercetare

- (1) Centrul Comun de Cercetare furnizează cunoștințe și date științifice independente și bazate pe dovezi, sprijinind politicile UE și, după caz, statele membre pentru a avea un impact pozitiv asupra societății. Acest lucru se realizează prin acțiuni directe ale JRC și prin participarea JRC la acțiuni indirecte. Capitolul II de la titlul II nu se aplică acțiunilor directe. [Prin derogare de la articolul 21 alineatul (3) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, veniturile sau sumele rezultate din activitățile de cercetare ale JRC (de exemplu brevete, licențe etc.) pot fi reutilizate de către JRC.]

Capitolul III

Competitivitate și societate

Articolul 15

Cercetarea și inovarea în colaborare

- (1) Cercetarea și inovarea în colaborare sprijină crearea unor activități transnaționale de cercetare și inovare de excelență, reunind entități din diferite sectoare și discipline, inclusiv științele sociale și umaniste, pentru a sprijini descoperirea, dezvoltarea și difuzarea rapidă a unor rezultate de înaltă calitate în favoarea priorităților și valorilor strategice ale Uniunii.

- (2) Activitățile de cercetare și inovare în colaborare se desfășoară într-un mod echilibrat între nivelurile inferioare și superioare de maturitate tehnologică, acoperind astfel întregul lanț valoric al cercetării și inovării, complementar activităților din cadrul FEC.
- (2a) Activitățile de cercetare și inovare în colaborare asigură o abordare echilibrată între acțiunile ascendente și subiectele predefinite din domeniile strategice, pentru a promova creativitatea și a orienta cercetarea și inovarea în același timp. Descrierile subiectelor sunt simple și definesc în mod clar rezultatele și impacturile preconizate, evitând în același timp detaliile excesive privind metodologiile specifice, promovând astfel un proces deschis și competitiv și oferind solicitanților mai multă libertate în definirea diferitelor căi de atingere a obiectivelor relevante în materie de C&I.
- (3) În cadrul componentei „Competitivitate” a pilonului II, acest program sprijină activitățile de cercetare și inovare în colaborare ale componentelor de politică ale FEC care vizează consolidarea competitivității Uniunii [capitolele IV-VII din Regulamentul (UE) XXX privind Fondul european pentru competitivitate].
- (3a) Comisia pune în aplicare activitățile de cercetare și inovare în colaborare din cadrul componentei „Competitivitate” a pilonului II într-o parte specifică dedicată a programelor de lucru adoptate în temeiul articolului 15 alineatul (1a) [FEC].
- (4) În cadrul componentei „Societate” a pilonului II, prezentul program sprijină activitățile de cercetare și inovare în colaborare, care nu sunt acoperite de componenta „Competitivitate”, cu scopul de a oferi soluții inovatoare și de a consolida baza de date concrete pentru a permite societății să se transforme în conformitate cu obiectivele și valorile Uniunii, inclusiv statul de drept și drepturile fundamentale.
- (4a) Comisia pune în aplicare activitățile de cercetare și inovare în colaborare din cadrul componentei „Societate” a pilonului II în programele de lucru adoptate în temeiul articolului 4 alineatul (2) [SP 10].

- (4b) Componentele „Competitivitate” și „Societate” sunt dezvoltate într-un mod coerent pentru a asigura consolidarea reciprocă și acoperirea fără sincope a peisajului cercetării și inovării pentru o Uniune puternică și rezilientă.
- (6) În cadrul pilonului II al programului, se acordă sprijin părții de cercetare și inovare a misiunilor UE instituite în temeiul articolului 8 din Regulamentul (UE) 2021/695 până în 2030. Sprijinul pentru activitățile de C&I privind mecanismul Noului Bauhaus european (NBE) din cadrul programului Orizont Europa este însoțit de acțiuni care vizează implementarea în cadrul altor programe ale Uniunii.

Capitolul IV

Inovare

Articolul 16

Consiliul European pentru Inovare (CEI)

- (1) CEI identifică, dezvoltă și extinde tehnologia profundă și inovarea disruptivă. Se acordă sprijin atunci când tehnologia profundă, start-upurile și întreprinderile în fază de extindere cu risc ridicat nu sunt suficient de mature pentru a primi sprijin bazat pe piață. Sprijinul este pus în aplicare în principal prin cereri de propuneri deschise ascendente, asigurând în același timp un portofoliu echilibrat de acțiuni în toate domeniile tematice. La aceasta se adaugă cereri de propuneri tematice specifice și cereri de propuneri de tip „Provocări” în domenii de interes strategic potențial, în strânsă coordonare și sinergie cu componentele de politică ale FEC, asigurând complementaritatea reciprocă și evitând suprapunerile, în special cu instrumentul InvestEU al FEC.
- (2) CEI oferă următoarele tipuri de sprijin pentru acțiunile cu risc ridicat:
- (a) granturi Pathfinder pentru cercetarea cu risc ridicat, în special cea aflată într-o fază incipientă, validarea conceptului și crearea de prototipuri;
 - (b) granturi de tranziție pentru dezvoltarea unor parcursuri către dezvoltarea comercială a rezultatelor cercetării, inclusiv crearea de societăți de tip spin-off și start-up;

- (c) finanțare mixtă prin instrumentul Accelerator și sprijin exclusiv pentru investiții pentru anumite întreprinderi, pentru ca acestea să își dezvolte inovațiile și să le introducă pe piață;
 - (d) stimulente pentru ca achizitorii să testeze și să ofere primi clienți pentru tehnologii profunde și inovații disruptive;
 - (e) servicii de accelerare a dezvoltării întreprinderilor care să completeze finanțarea CEI prin asigurarea accesului, în complementaritate și în coordonare cu consultanța pentru proiecte menționată în capitolul III din Regulamentul (UE) XXX [Fondul european pentru competitivitate], la expertiză în domeniul tehnologiei profunde, la utilizarea infrastructurilor de cercetare și tehnologie, la îndrumare și mentorat, la colaborarea în rețea și stabilirea de contacte cu investitorii, achizitorii, întreprinderile și alți parteneri în materie de inovare.
- (3) Tipurile de sprijin menționate la alineatul (2) sunt combinate în mod flexibil în provocările CEI dezvoltate și supravegheate de administratorii programului CEI. Provocările CEI sunt puse în aplicare utilizând o abordare bazată pe portofoliu în care acțiunile sunt selectate pe baza complementarităților lor pentru a atinge obiectivele definite și pentru a interacționa între ele. Acest lucru are loc sub supravegherea administratorilor de programe ai CEI, cu avizul unor experți externi independenți, după caz, pentru a asigura o abordare flexibilă care să răspundă evoluțiilor rapide din domeniul tehnologiei și al politicilor, cu un mandat de a reorienta sau de a întrerupe proiectele neperformante, inclusiv finanțarea eșalonată, de a asigura tranziții rapide între instrumente și de a facilita legăturile cu utilizatorii finali și clienții. Comitetul programului este informat în mod corespunzător și în timp util în astfel de cazuri.
- (4) Întregul sprijin pentru investiții al CEI este pus în aplicare prin unul sau mai multe vehicule investiționale specifice instituite în conformitate cu legislația unui stat membru (Fondul CEI). Fondul CEI este structurat astfel încât să poată atrage alți investitori publici sau privați pentru a spori efectul de levier al contribuției Uniunii.

- (5) CEI poate sprijini inovarea în domeniul tehnologiilor profunde critice, punând accentul pe aplicațiile din domeniul apărării, în strânsă coordonare cu componenta de politică „Reziliență și securitate, industria de apărare și spațiul” a FEC. În aceste cazuri, se aplică articolele 50 și 51 din Regulamentul (UE) XXX [Fondul european pentru competitivitate]. Acest sprijin face obiectul unor cereri de propuneri specifice și nu depășește [X%] din bugetul total al pilonului III. Pe lângă dispozițiile de la alineatul (3), provocările CEI care se axează pe aplicațiile din domeniul apărării respectă prioritățile stabilite în cadrul componentei de politică a FEC [„Reziliență și securitate, industria de apărare și spațiul”] și țin seama de aceste priorități în considerațiile legate de portofoliu. Configurația comitetului programului responsabilă de [„Reziliență și securitate, industria de apărare și spațiul”] este informată cu privire la punerea în aplicare a sprijinului CEI pentru aplicațiile din domeniul apărării.

Articolul 17

Ecosisteme europene de inovare

- (1) Programul sprijină activități aferente priorităților strategice pentru a crea și a consolida ecosisteme de inovare competitive, solide, conectate și transnaționale, pentru a permite și a îmbunătăți condițiile-cadru și pentru a sprijini atingerea unei dimensiuni europene, în colaborare și în coordonare cu autoritățile naționale și regionale. Astfel de activități sunt deschise tuturor părților interesate relevante pentru a beneficia de colaborările strânse între sectoare, discipline și frontiere. Se urmărește crearea de sinergii cu alte părți ale prezentului program, inclusiv de colaborări strânse cu alte acțiuni și cu alte programe ale Uniunii, naționale și regionale, pentru a stimula inovarea prin promovarea cunoașterii, a învățării reciproce, a transferului de tehnologie și a adoptării pe piață, precum și pentru a contribui la crearea în Uniune a unui mediu antreprenorial și de afaceri derivat din știință mai dinamic.
- (2) Programul sprijină activitățile, inclusiv cele ale comunităților de cunoaștere și inovare ale EIT, care promovează integrarea triunghiului cunoașterii – învățământ superior, cercetare și inovare și întreprinderi – în întreaga Uniune.

Capitolul V

Spațiul european de cercetare

Articolul 18

Spațiul european de cercetare

- (1) Obiectivul Spațiului european de cercetare („SEC”) este de a crea o piață unică, fără frontiere, pentru cercetare, inovare și tehnologie în întreaga Uniune, în care cercetătorii, cunoștințele științifice și tehnologia să circule liber. Programul asigură promovarea și protejarea eficace a tuturor valorilor și principiilor SEC și ale Pactului pentru cercetare și inovare în Europa. Acesta încurajează continuarea alinierii între politicile de cercetare și inovare de la nivelul Uniunii și de la nivel național și regional.

Articolul 18a

Infrastructuri de cercetare și tehnologie

Finanțarea infrastructurilor de cercetare și tehnologie contribuie la dotarea Uniunii cu un ecosistem puternic, coerent și conectat de instalații și servicii durabile de talie mondială, pe baza infrastructurilor paneuropene considerate prioritare și a capacităților naționale complementare bazate pe stadiul actual al tehnologiei. Instrumentele de finanțare ale Uniunii disponibile în cadrul acestui program se utilizează, după caz, în sinergie cu alte programe ale Uniunii, în special cu Fondul european pentru competitivitate, și cu alte surse de finanțare. Programul poate contribui cu până la 20 % din costurile de construcție sau de modernizare semnificativă a capacităților infrastructurilor de cercetare și tehnologie importante, de talie mondială, de interes pentru Uniune, în cazurile în care sunt necesare investiții care depășesc capacitatea actorilor privați sau publici individuali. Cel mult [X%] din bugetul total al pilonului IV se utilizează drept contribuție la costurile de construcție sau de modernizare semnificativă a infrastructurilor de cercetare și tehnologie. Fiecare astfel de contribuție nu depășește [X%] din bugetul total al pilonului IV. Domeniile pentru sprijinirea costurilor de construcție sau de modernizare semnificativă a infrastructurilor de cercetare și tehnologie vor fi definite pe baza orientărilor furnizate de Consiliu sau, după caz, de organele sale consultative, și se vor baza pe activitatea Forumului strategic european privind infrastructurile de cercetare (ESFRI) și a oricărui alt forum strategic pentru infrastructuri de tehnologie.

Articolul 19

Extinderea participării și răspândirea excelenței

- (1) „Țările vizate de extinderea participării” sunt Bulgaria, Croația, Cehia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România și Slovacia în sensul finanțării acțiunilor prevăzute la alineatul (5) literele (a) și (b).
- (2) „Țările în tranziție” sunt Cipru, Estonia, Grecia, Malta, Portugalia și Slovenia, în sensul finanțării acțiunilor prevăzute la alineatul (5) litera (b).

- (3) Cu excepția acțiunilor din cadrul Cooperării europene în domeniul științei și tehnologiei (COST), numai entitățile juridice stabilite în țările vizate de extinderea participării sau în țările în tranziție sunt eligibile în calitate de coordonatori în cadrul componentei „Extinderea participării și răspândirea excelenței” din partea „Consolidarea SEC” a programului. Entitățile juridice care își desfășoară activitatea în mod permanent în regiunile ultraperiferice, astfel cum sunt definite la articolul 349 din TFUE, sunt, de asemenea, eligibile pentru a îndeplini funcția de coordonatori în cadrul acestei componente pentru sprijinirea activităților de cercetare și inovare în regiunile ultraperiferice și fac obiectul aceluiași norme care se aplică țărilor vizate de extinderea participării în temeiul prezentului articol, cu excepția alineatului (7).
- (4) Pentru țările asociate, entitățile juridice din lista țărilor eligibile, astfel cum este definită pe baza unui indicator și publicată în programul de lucru, sunt pe deplin eligibile în calitate de coordonatori în cadrul acestei componente.
- (5) „Extinderea participării și răspândirea excelenței” include următoarele:
- (a) măsuri de consolidare a capacităților;
 - (b) măsuri de sprijinire a: - integrării SEC și a poziției de lider în cadrul SEC; - valorificării cunoștințelor; - combaterii exodului creierelor; - activităților punctelor de contact naționale (PCN) specifice; - COST; - evoluției țărilor vizate de extinderea participării și a țărilor în tranziție către o depășire treptată și fără probleme a acestor stadii.
- (5a) Măsurile care și-au demonstrat valoarea în ceea ce privește urmărirea obiectivelor de extindere, cum ar fi instrumentul de formare de echipe comune, catedrele SEC și pre-acceleratorul CEI, sunt continuate și dezvoltate în continuare și se instituie noi măsuri, inclusiv măsuri menite să sporească participarea cercetătorilor din țările vizate de extinderea participării și din țările în tranziție la cererile de propuneri ale CEC. Măsurile existente și cele noi ar trebui să asigure conceperea unui portofoliu coerent de măsuri apte să susțină evoluția și caracterul evolutiv al ecosistemelor de C&I din țările vizate de extinderea participării și din țările în tranziție.

- (6) Componenta „Extinderea participării și răspândirea excelenței” a programului oferă asistență țărilor vizate de extinderea participării și țărilor în tranziție, pentru ca acestea să își dezvolte în continuare sistemele de C&I, să își sporească participarea la toate părțile programului și să promoveze o acoperire geografică largă în cadrul unor proiecte de colaborare de excelență. Măsurile din cadrul acestei componente promovează o convergență ascendentă susținută în domeniul cercetării și inovării, pe baza progreselor înregistrate de țările vizate de extinderea participării și de țările în tranziție în ceea ce privește evoluția lor continuă. Aceste eforturi sunt însoțite de măsuri proporționale adoptate de statele membre. Această componentă facilitează, de asemenea, învățarea reciprocă între coordonatorii acțiunilor finanțate în cadrul întregului program și oferă asistență entităților juridice din țările în tranziție pentru ca acestea să facă schimb de experiență în beneficiul coordonatorilor din țările vizate de extinderea participării.
- (7) [Începând din 2030, accesul la măsurile de consolidare a capacităților este limitat la țările vizate de extinderea participării care și-au majorat cheltuielile reale pentru investiții publice în cercetare și dezvoltare în ultimul exercițiu cunoscut în comparație cu exercițiul anterior.]

Titlul II

Norme de participare și de diseminare

Capitolul I

Dispoziții generale

Articolul 20

Norme FEC

- (1) [Articolul 10 alineatul (2), articolul 10 alineatul (3) privind preferința UE, articolul 13 privind aplicarea normelor privind informațiile clasificate și informațiile sensibile [și articolul 20 privind Acțiunea accelerată și specifică pentru competitivitate din Regulamentul (UE) XXX [Fondul european pentru competitivitate]] se aplică în sensul prezentului regulament, cu excepția cazului în care se prevede altfel în cuprinsul prezentului regulament.

Articolul 21

Eligibilitate

- (1) Se stabilesc criteriile de eligibilitate pentru a sprijini îndeplinirea obiectivelor generale și specifice prevăzute la articolul 3, în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, iar acestea se aplică tuturor procedurilor de atribuire din cadrul programului.
- (1a) Orice entitate juridică, indiferent de locul în care este stabilită, inclusiv entitățile juridice din țări terțe neasociate sau organizațiile internaționale, poate participa la acțiuni în cadrul programului dacă îndeplinește condițiile prevăzute de prezentul regulament, precum și oricare alte condiții prevăzute în programul de lucru.
- (2) În procedurile de atribuire desfășurate prin gestiune directă și indirectă, una sau mai multe dintre următoarele entități juridice pot fi eligibile pentru a primi sprijin din partea Uniunii:
 - (a) entitățile stabilite într-un stat membru;
 - (b) entitățile stabilite într-o țară terță asociată, asociată la program;
 - (c) entități stabilite în țări terțe cu venituri scăzute și medii neasociate la program sau, în mod excepțional, în alte țări terțe neasociate la program, dacă țara terță este menționată în programul de lucru adoptat de Comisie;
 - (d) entități stabilite în țări terțe neasociate la program, în cazul în care finanțarea unor astfel de entități este esențială pentru punerea în aplicare a acțiunii și contribuie la obiectivele prevăzute la articolul 3.

- (3) Cu excepția cazurilor justificate în mod corespunzător în care programul de lucru prevede altfel, pentru a fi eligibile pentru participarea la granturi pentru acțiuni, entitățile juridice formează un consorțiu care include drept beneficiari cel puțin trei entități juridice independente una de cealaltă, fiecare dintre acestea fiind stabilită într-o altă țară, după cum urmează:
- (a) cel puțin două entități juridice stabilite în state membre diferite; și
 - (b) cel puțin o altă entitate juridică stabilită într-un alt stat membru sau într-o țară terță asociată la program.
- (4) Acțiunile de cercetare de frontieră ale CEC, acțiunile CEI, acțiunile MSCA și acțiunile care implică achizițiile înainte de comercializare sau achizițiile de soluții inovatoare sau care au drept scop principal punerea lor în aplicare pot fi implementate de către una sau mai multe entități juridice, cu condiția ca una dintre respectivele entități juridice să fie stabilită într-un stat membru sau într-o țară terță asociată la program.
- (5) Acțiunile de coordonare și de sprijin pot fi implementate de către una sau mai multe entități juridice, care pot fi stabilite într-un stat membru, într-o țară terță asociată la program sau, în cazuri excepționale care au fost justificate în mod corespunzător, într-o țară terță neasociată la program.
- (6) În conformitate cu articolul 136 din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, furnizorilor cu grad ridicat de risc li se aplică restricțiile de eligibilitate în conformitate cu legislația UE, din motive de securitate.
- (7) Organizațiile internaționale de cercetare europeană și entitățile juridice înființate în temeiul dreptului Uniunii sunt considerate ca fiind stabilite într-un alt stat membru decât cele în care sunt stabilite celelalte entități juridice care participă la acțiune.

- (8) Pentru acțiunile de cercetare de frontieră ale CEC, pentru acțiunile de cercetare și formare și atunci când se prevede astfel în programul de lucru sau în cererea de propuneri, se consideră că organizațiile internaționale cu sediul într-un stat membru sau într-o țară terță asociată sunt stabilite în statul membru respectiv sau în țara terță asociată la program. Pentru alte părți ale programului, se consideră că organizațiile internaționale, altele decât organizațiile internaționale de cercetare europeană, sunt stabilite într-o țară terță neasociată la program, cu excepția cazului în care se prevede altfel în programul de lucru sau în cererea de propuneri.
- (9) Pe lângă cele prevăzute la articolul 168 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, țările terțe asociate la program menționate la articolul 9 alineatul (1) și organizațiile internaționale pot, după caz, să participe la oricare dintre mecanismele de achiziții prevăzute la articolul 168 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 și să beneficieze de acestea. Normele aplicabile statelor membre se aplică, *mutatis mutandis*, țărilor terțe participante care sunt asociate la program și organizațiilor internaționale.
- (10) În procedurile de atribuire, următoarele activități nu sunt eligibile pentru finanțare:
- (a) activitățile care sunt interzise de dreptul Uniunii, de dreptul internațional aplicabil sau de dreptul intern în toate statele membre. Nu se acordă finanțare într-un stat membru pentru o activitate de cercetare, tehnologică sau demonstrativă care este interzisă în respectivul stat membru.
 - (aa) activitățile care sunt deja finanțate integral din alte fonduri publice regionale, naționale sau ale UE, sau din surse private, cu excepția contribuțiilor din partea Uniunii acordate în contextul acțiunilor menționate la articolul 8 alineatul (1);
 - (b) activitățile care urmăresc clonarea umană în scop de reproducere;
 - (c) activitățile menite să modifice moștenirea genetică a ființelor umane care ar putea duce la transformarea acestor modificări în caracteristici ereditare, cu excepția cercetării referitoare la tratarea cancerului care afectează gonadele;

- (d) activitățile destinate să creeze embrioni umani doar în scopul cercetării, al dezvoltării tehnologice și al activităților demonstrative sau în scopul recoltării de celule stem, inclusiv prin intermediul transferului nucleului celulelor somatice;
- (10a) Cercetarea asupra celulelor stem umane, atât adulte, cât și embrionare, poate fi finanțată atât în funcție de conținutul propunerii științifice, cât și în funcție de cadrul juridic al statelor membre implicate.
- (11) Pe lângă motivele prevăzute la articolul 132 din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, procedurile de atribuire și angajamentele juridice rezultate permit încetarea în cazul în care este puțin probabil ca obiectivele acțiunii să fie îndeplinite sau să fie îndeplinite în termenele stabilite. Înainte de a decide încetarea unei acțiuni, Comisia urmează o procedură contradictorie cu coordonatorul acțiunii și, după caz, cu implicarea unor experți externi independenți. Comitetul programului este informat cu privire la astfel de situații.
- (12a) După caz și dacă acest lucru este justificat în mod corespunzător, având în vedere obiectivele stabilite la articolul 3 din prezentul regulament, programul de lucru poate prevedea criterii de eligibilitate mai detaliate.

Articolul 21a

Securitatea cercetării

- (1) Acțiunile desfășurate în cadrul prezentului program respectă dreptul Uniunii relevant, inclusiv dispozițiile privind securitatea, controlul exporturilor și măsurile împotriva transferului neautorizat de cunoștințe și tehnologie, pentru a garanta protecția intereselor strategice, a securității și a ordinii publice a Uniunii și a statelor sale membre.

- (1a) Pentru a asigura securitatea cercetării și în conformitate cu articolul 10 alineatul (3) din FEC, după caz și dacă acest lucru este justificat în mod corespunzător, programul de lucru poate stabili restricții de eligibilitate în conformitate cu articolul 136 din [Regulamentul financiar] pentru a ține seama de cerințe de politică specifice sau de natura și obiectivele acțiunii. Din motive excepționale, programul poate stabili restricții în ceea ce privește entitățile participante, restricții privind structurile de conducere executivă și restricții privind proprietatea și controlul care limitează participarea tuturor entităților sau a anumitor entități la entitățile cu structură de conducere executivă, precum și dreptul de proprietate și controlul de către persoane fizice sau juridice stabilite în statele membre și, după caz, în alte țări eligibile. Orice limitare a participării entităților juridice stabilite în țări asociate care sunt membre ale SEE este în conformitate cu clauzele și condițiile din Acordul privind Spațiul Economic European.
- (1b) Comisia oferă cadrul, procedurile, orientările și sprijinul adecvate pentru a asigura aplicarea consecventă, proporționată și eficientă a cerințelor în materie de securitate a cercetării în toate etapele punerii în aplicare a programului, inclusiv, după caz, o autoevaluare a securității și un plan inițial de gestionare a securității care să identifice orice probleme de securitate ale solicitantului.
- (3) După caz, Comisia sau organismul de finanțare relevant desfășoară reexaminări și proceduri de evaluare a securității cercetării, precum și verificări pentru propunerile și acțiunile care prezintă probleme de securitate.
- (4) Entitățile juridice care participă la o acțiune adoptă, ori de câte ori este relevant, măsuri proporționale pentru securitatea cercetării pe parcursul întregului ciclu de viață al proiectului. Acțiunile care nu respectă normele de securitate prevăzute la prezentul articol pot fi respinse sau încheiate în orice moment.

Etica și integritatea în cercetare

- (1) Acțiunile întreprinse respectă:
 - (a) dreptul relevant al Uniunii, dreptul intern relevant și dreptul internațional relevant, inclusiv Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și protocoalele sale adiționale;
 - (b) principiile etice, inclusiv cele mai înalte standarde de integritate în cercetare.
- (2) Pentru procedurile de atribuire identificate în programul de lucru, entitățile juridice care participă la o acțiune respectă toate cerințele următoare:
 - (a) furnizează o autoevaluare privind etica în legătură cu obiectivul, punerea în aplicare și impactul probabil al activităților, inclusiv o confirmare și o descriere a respectării dispozițiilor de la alineatul (1);
 - (b) furnizează o confirmare a faptului că activitățile vor respecta (i) Codul de conduită european pentru integritatea în cercetare și (ii) Codul global de conduită pentru parteneriate echitabile în domeniul cercetării și a faptului că nu vor fi desfășurate activități excluse de la finanțare;
 - (c) pentru activitățile desfășurate în afara Uniunii, furnizează o confirmare a faptului că aceleași activități ar fi fost autorizate într-un stat membru;
 - (d) pentru activitățile care utilizează celule stem embrionare umane, după caz, furnizează detalii privind măsurile legate de licențe și control care sunt luate de autoritățile competente ale statelor membre implicate, precum și detalii referitoare la aprobările privind etica care trebuie să fie obținute înainte de începerea activităților în cauză;
 - (e) obțin toate aprobările sau alte documente obligatorii din partea comitetelor de etică naționale sau locale relevante sau din partea altor organisme, cum ar fi autoritățile de protecție a datelor, înainte de începerea activităților relevante și păstrează la dosar documentele respective, pentru a fi furnizate Comisiei sau organismului de punere în aplicare relevant, la cerere.

Capitolul II

Granturi

Articolul 23

Cereri de propuneri

- (-1) Conținutul cererilor de propuneri pentru toate acțiunile este inclus în programul de lucru.
- (1) Nu este necesară o cerere de propuneri pentru acțiunile de coordonare și de sprijin care:
 - (a) urmează să fie desfășurate de entitățile juridice menționate în programul de lucru și
 - (b) nu intră în domeniul de aplicare al unei cereri de propuneri, în conformitate cu articolul 198 litera (e) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509.
- (2) Programul de lucru precizează cererile de propuneri pentru care pot fi acordate mărci de excelență. Informațiile privind cererea și evaluarea pot fi comunicate autorităților financiare interesate, sub rezerva încheierii unor acorduri de confidențialitate, cu excepția cazului în care solicitantul se opune acestui lucru în mod explicit.
- (2a) Comisia și alte organisme de finanțare aplică o procedură de depunere și evaluare în două etape, după caz, pentru a simplifica procesul de depunere a cererilor pentru beneficiari, în special în cadrul pilonului II. După caz, în prima etapă a evaluării pot fi evaluate propuneri anonimizate.

Articolul 24

Capacitatea financiară a solicitanților

- (1) În plus față de excepțiile prevăzute la articolul 201 alineatul (5) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, capacitatea financiară a coordonatorului este verificată numai dacă finanțarea solicitată din partea Uniunii pentru acțiune este mai mare sau egală cu 1 000 000 EUR.

- (2) În pofida alineatului (1), dacă există motive de îndoială cu privire la capacitatea financiară a unui solicitant sau dacă există un risc mai ridicat ca urmare a participării la mai multe acțiuni în curs finanțate prin programele de C&I ale Uniunii, este verificată și capacitatea financiară a altor solicitanți sau a coordonatorilor, chiar dacă finanțarea solicitată este sub pragul menționat la alineatul (1).
- (3) În cazul în care capacitatea financiară este garantată din punct de vedere structural de către o altă entitate juridică, capacitatea financiară a respectivei entități juridice este verificată.
- (4) În cazul în care capacitatea financiară a unui solicitant este redusă, participarea solicitantului poate fi condiționată de furnizarea unei declarații a unei entități afiliate privind răspunderea în solidar.
- (5) Contribuția la Mecanismul de asigurare reciprocă prevăzut la articolul 30 este considerată a fi o garanție suficientă în temeiul articolului 155 din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509. Nicio garanție sau cauțiune suplimentară nu se acceptă din partea beneficiarilor și nu le este impusă acestora.

[Articolul 25

Criterii de atribuire și selecție

- (1) O propunere este evaluată pe baza următoarelor criterii de atribuire:
 - (a) excelența;
 - (b) impactul;
 - (c) calitatea și eficiența punerii în aplicare.

Programul de lucru stabilește detalii privind aplicarea criteriilor de atribuire menționate la alineatul (1).

- (2) Prin derogare de la alineatul (1), numai criteriul de excelență menționat la litera (a) de la alineatul respectiv se aplică evaluărilor din cadrul acțiunilor privind cercetarea de frontieră ale CEC și al acțiunilor de cercetare și formare.]

Articolul 26

Durata procedurilor de acordare a granturilor

- (1) Prin derogare de la articolul 197 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, se aplică următoarele termene:
- (a) pentru informarea tuturor solicitanților cu privire la rezultatul evaluării cererii lor, o perioadă maximă de cinci luni de la data limită de depunere a propunerilor complete;
 - (b) pentru semnarea acordurilor de grant cu solicitanții, o perioadă maximă de șapte luni de la data limită de depunere a propunerilor complete.
- (2) Fără a submina calitatea procedurii de evaluare și de atribuire, programul de lucru poate stabili termene mai scurte decât cele prevăzute la alineatul (1).
- (3) În plus față de excepțiile prevăzute la articolul 197 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, termenele menționate la alineatul (1) de la prezentul articol pot fi depășite pentru acțiunile CEC, pentru acțiunile care beneficiază de sprijin din partea mai multor componente ale acestui program sau din partea altor programe ale Uniunii și atunci când acțiunile sunt supuse unei evaluări privind etica, unei evaluări de securitate sau unor evaluări menite să protejeze competitivitatea Uniunii, inclusiv activele și interesele sale strategice.

[Articolul 27

Rate de finanțare

- (1) Se aplică o rată de finanțare unică per acțiune pentru toate activitățile care sunt finanțate în cadrul acțiunii. Rata maximă per acțiune este stabilită în programul de lucru.

- (2) Pot fi rambursate până la 100 % din costurile eligibile totale ale unei acțiuni în cadrul programului, cu excepția entităților juridice cu scop lucrativ, în cazul cărora pot fi rambursate până la 70 % din costurile eligibile totale. În mod excepțional, IMM-urile sunt eligibile pentru o rată de finanțare de până la 100 % din costurile eligibile totale.]

Articolul 28

Costuri indirecte

- (1) Costurile indirecte eligibile sunt de 25 % din totalul costurilor directe eligibile, exceptând costurile directe eligibile pentru subcontractare, sprijinul financiar acordat terților și orice costuri unitare sau sume forfetare care includ costuri indirecte. După caz, costurile indirecte incluse în costurile unitare sau în sumele forfetare se calculează utilizând rata forfetară menționată în teza anterioară, cu excepția costurilor unitare pentru bunuri și servicii facturate intern care se calculează pe baza costurilor reale, în conformitate cu practicile obișnuite de contabilitate analitică ale beneficiarilor.
- (2) În pofida alineatului (1), în cazul în care programul de lucru prevede acest lucru, costurile indirecte pot fi declarate sub formă de sumă forfetară sau de costuri unitare.

Articolul 29

Costuri eligibile

- (1) Prin derogare de la articolul 193 alineatul (2) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, costurile resurselor puse la dispoziție de părți terțe prin intermediul unor contribuții în natură sunt eligibile în limita costurilor directe eligibile ale părții terțe.
- (2) Prin derogare de la articolul 195 alineatul (2) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, veniturile generate de valorificarea rezultatelor nu sunt considerate a fi venituri ale acțiunii.

- (2a) Contribuția Uniunii la acțiunile MSCA ține seama în mod corespunzător de toate costurile suplimentare ale persoanei beneficiare legate de concediul de maternitate sau concediul pentru creșterea copilului, de concediul medical, de concediul special sau de o schimbare a organizației gazdă de recrutare sau de o schimbare a statutului familial al cercetătorului pe durata acordului de grant.

Articolul 30

Mecanismul de asigurare reciprocă

- (1) Se stabilește un mecanism de asigurare reciprocă (denumit în continuare „MAR”) care îl înlocuiește pe cel stabilit în conformitate cu articolul 37 din Regulamentul (UE) 2021/695 și îi succede acestuia. MAR acoperă riscul asociat nerecuperării sumelor datorate de anumiți beneficiari ai programului Orizont Europa în cadrul gestiunii directe și indirecte, precum și orice riscuri preexistente acoperite în conformitate cu articolul 37 din Regulamentul (UE) 2021/695.
- (2) MAR este gestionat de Uniune, reprezentată de Comisie, care acționează ca agent executiv. Comisia stabilește norme specifice de funcționare a MAR, prin intermediul unui act de punere în aplicare.
- (3) Beneficiarii contribuie cu echivalentul a 5 % din finanțarea Uniunii pentru acțiune. Pe baza unor evaluări periodice transparente, Comisia poate majora respectiva contribuție până la 8 % sau o poate reduce sub 5 %. Contribuția se compensează cu prefinanțarea inițială și se rambursează beneficiarilor la plata soldului. Respectiva contribuție nu depășește cuantumul prefinanțării inițiale.
- (4) Câștigurile financiare generate de MAR și sumele recuperate constituie venituri alocate externe în sensul articolului 21 alineatul (5) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 pentru MAR. În cazul în care câștigul este insuficient, MAR nu intervine, iar autoritatea de atribuire recuperează direct orice sumă.

- (5) După finalizarea tuturor granturilor pentru care riscul este acoperit de MAR, sumele deținute de MAR pot fi recuperate de Comisie și constituie venituri alocate externe în sensul articolului 21 alineatul (5) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 pentru program sau pentru succesorul acestuia.

Articolul 31

Proprietatea asupra rezultatelor

- (1) Beneficiarii sunt proprietarii rezultatelor pe care le generează.
- (2) Doi sau mai mulți beneficiari dețin în comun proprietatea asupra rezultatelor dacă le-au generat împreună și nu este posibil:

- (a) să se determine contribuția corespunzătoare fiecărui beneficiar sau
- (b) să se separe rezultatele atunci când se solicită protecția lor.

Aceștia încheie un acord în scris privind alocarea și condițiile de exercitare a drepturilor lor de proprietate comună. Cu excepția cazului în care se convine altfel, fiecare coproprietar poate să acorde licențe neexclusive unor părți terțe pentru valorificarea rezultatelor deținute în comun (fără dreptul de a acorda sublicențe) dacă ceilalți coproprietari sunt informați în prealabil și primesc o compensație echitabilă și rezonabilă. Coproprietarii pot conveni în scris să aplice un alt regim decât proprietatea comună.

- (3) În cazul în care terții implicați în acțiune (inclusiv personalul) au drepturi asupra rezultatelor, beneficiarii se asigură că drepturile respective pot fi exercitate într-un mod compatibil cu obligațiile care le revin cu privire la rezultatele respective.
- (4) În cazuri justificate în mod corespunzător, transferul dreptului de proprietate poate face obiectul unor condiții stabilite în programul de lucru sau în acordul de grant, inclusiv cerința de a transfera orice obligații privind rezultatele.

Diseminare și valorificare

- (1) Beneficiarii își gestionează rezultatele în conformitate cu obligațiile stabilite în programul de lucru sau în acordul de grant. În acest sens, beneficiarii:
- (a) își protejează rezultatele în cazul în care acest lucru este justificat, în special dacă rezultatele au potențial comercial sau sunt relevante din punctul de vedere al securității;
 - (b) acordă acces la rezultatele lor și la informațiile preexistente, dacă acest lucru este necesar pentru punerea în aplicare a sarcinilor acțiunii sau pentru valorificarea rezultatelor;
 - (c) depun toate eforturile pentru a-și valorifica rezultatele, fie direct, fie indirect, inclusiv prin transfer sau acordare de licențe; în cazul în care rezultatele nu sunt valorificate într-o anumită perioadă, Comisia poate identifica instrumente și mijloace, cum ar fi cele care servesc strategiei de valorificare prevăzute în capitolul III din Regulamentul (UE) XXX [Fondul european pentru competitivitate], pe care beneficiarii în cauză trebuie să le utilizeze pentru a facilita valorificarea rezultatelor respective;
 - (d) fac publice rezultatele în mod corespunzător cât mai curând posibil, păstrând în același timp confidențialitatea rezultatelor, dacă este necesar din cauza protecției rezultatelor, a preocupărilor în materie de securitate sau a intereselor legitime;
 - (e) respectă practicile științei deschise, inclusiv prin:
 - (i) asigurarea accesului deschis la toate publicațiile științifice evaluate *inter pares* în ceea ce privește rezultatele;
 - (ii) gestionarea responsabilă a datelor de cercetare din cadrul acțiunii și a altor rezultate în conformitate cu principiile „trasabilității”, „accesibilității”, „interoperabilității” și „posibilității de reutilizare” (principiile FAIR), precum și asigurarea accesului deschis la acestea, cu excepția cazului în care acest lucru ar fi contrar legislației aplicabile și intereselor legitime, inclusiv intereselor comerciale, sau altor constrângeri.

- (f) cu excepția cazului în care se prevede altfel în programul de lucru, elaborează și actualizează periodic un plan de gestionare a rezultatelor acestora, care să includă date;
- (g) acordă acces fără redevențe la rezultatele lor pentru elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea politicilor sau programelor lor către următoarele entități:
 - (i) instituții, organe, oficii sau agenții ale Uniunii;
 - (ii) autoritățile naționale ale statelor membre, dacă este prevăzut în programul de lucru sau în acordul de grant.

Articolul 33

Achiziții înainte de comercializare și achiziții de soluții inovatoare

- (1) Acțiunile de acordare a granturilor pot să vizeze sau să aibă ca obiectiv principal achizițiile înainte de comercializare sau achizițiile de soluții inovatoare. Aceste achiziții trebuie să fie efectuate de beneficiari care sunt achizitori publici sau achizitori privați.
- (2) Procedurile privind achizițiile:
 - (a) atunci când sunt efectuate de achizitori publici: respectă normele în materie de concurență și principiile transparenței, nediscriminării, egalității de tratament, bunei gestiuni financiare, proporționalității, normele UE aplicabile pentru protejarea autonomiei strategice a Europei și cerințele de reglementare ale Uniunii pentru anumite sectoare;
 - (b) atunci când sunt efectuate de achizitori privați: respectă principiile TFUE, normele în materie de concurență și dreptul aplicabil al contractelor, normele UE pentru protejarea autonomiei strategice a Europei și cerințele de reglementare ale Uniunii pentru anumite sectoare;
 - (c) pot autoriza atribuirea unor contracte multiple în cadrul aceleiași proceduri (aprovizionarea de la mai mulți furnizori);
 - (d) prevăd atribuirea contractelor ofertanților care oferă cel mai bun raport calitate-preț, asigurând, în același timp, absența conflictelor de interese.

- (3) În cazul achizițiilor înainte de comercializare, procedura de achiziții poate fi accelerată și poate include achiziționarea de soluții de pionierat pentru a simplifica și a facilita punerea în aplicare.
- (4) Se pot aplica condiții specifice, inclusiv în ceea ce privește locul de executare a serviciilor, bunurilor sau lucrărilor achiziționate și proprietatea asupra rezultatelor și accesul la acestea. În acest sens, pentru achizițiile înainte de comercializare:
- (a) contractanții dețin cel puțin drepturile de proprietate intelectuală asupra rezultatelor pe care le-au generat, în timp ce achizitorii obțin cel puțin acces fără redevențe la rezultate pentru uz propriu, precum și accesul fără redevențe la rezultate, pentru ca contractanții lor actuali și viitori să utilizeze rezultatele pentru achizitori.
 - (b) în situații de urgență în care contractanții nu pot furniza suficiente soluții pentru a satisface o cerere mai mare de pe piața UE, achizitorii au dreptul de a acorda contractanților sau de a solicita contractanților să acorde terților dreptul de a utiliza rezultatele în scopuri comerciale pentru achizitor și pentru piețe mai extinse în mod neexclusiv și în condiții echitabile și rezonabile;
 - (c) în cazul în care contractanții nu își utilizează rezultatele în scopuri comerciale într-o anumită perioadă de timp sau își utilizează rezultatele în mod abuziv, contravenind interesului public, aceștia pot fi obligați să transfere achizitorilor proprietatea asupra rezultatelor, în conformitate cu contractul de achiziții.
- (5) Acțiunile de achiziții desfășurate de Comisie sau de organismele de punere în aplicare pot lua forma unor achiziții înainte de comercializare sau a unor achiziții publice de soluții inovatoare. Aceste achiziții sunt efectuate de Comisie sau de organismul de punere în aplicare relevant pe cont propriu sau în colaborare cu autoritățile contractante din statele membre și din țările terțe asociate la program.

Capitolul III

Consiliul European pentru Inovare

Articolul 34

Norme specifice ale Consiliului European pentru Inovare

- (1) În conformitate cu articolul 20 alineatul (2) litera (a) punctul (i) din Regulamentul (UE) XXX [Fondul european pentru competitivitate] și după cum se specifică în programul de lucru, granturile de tranziție ale CEI pot fi acordate fără cereri de propuneri la recomandarea administratorului de program și cu avizul experților externi independenți, pe baza unor criterii clare și obiective în scopul finanțării ulterioare pentru rezultatele generate de acțiunile finanțate de program și de Regulamentul nr. 695/2021 privind programul Orizont Europa.
- (2) Instrumentul Accelerator al CEI sprijină numai beneficiarii unici și entitățile în care s-a investit individual care sunt IMM-uri, inclusiv, în special, start-upuri și întreprinderi în faza de extindere, iar în cazuri justificate în mod corespunzător, întreprinderi mici cu capitalizare medie.
- (3) Propunerile de acțiuni în cadrul instrumentului Accelerator al CEI pot fi prezentate de către una sau mai multe entități juridice care intenționează să înființeze sau să sprijine un destinatar potențial, fără acordul prealabil al destinatarului în cauză. În cazul în care este selectat pentru finanțare, acordul de grant și de investiții se semnează numai cu beneficiarul respectiv.
- (4) În cazul acțiunilor de finanțare mixtă, beneficiarul și entitatea în care s-a investit pot fi diferite în sensul că entitatea în care s-a investit poate fi holdingul sau societatea-mamă a beneficiarului.
- (5) Organismele de finanțare care pun în aplicare programe ale Uniunii, sau organismele de finanțare ori programele naționale sau regionale certificate de Comisie pot prezenta în mod direct o propunere de cerere de propuneri privind tranziția CEI sau instrumentul Accelerator al CEI, în cazul în care astfel de propuneri provin dintr-o reexaminare a unui proiect al unei acțiuni finanțate de organismele de finanțare și programele certificate și în condițiile prevăzute în programul de lucru al CEI (Plug in al CEI și Fast Track al CEI).

- (6) În cazul instrumentului Accelerator al CEI, al treilea criteriu de evaluare prevăzut la articolul 25 alineatul (1) se înlocuiește cu nivelul de risc al acțiunii, cu calitatea și eficiența punerii în aplicare și cu nevoia de sprijin din partea Uniunii.
- (7) Investițiile se realizează în entități neeligibile pentru finanțare și împreună cu coinvestiții ale altor investitori privați. Cu toate acestea, în cazul în care acest sprijin nu este furnizat integral în cadrul Fondului european pentru competitivitate sau în cazul în care întreprinderile nu găsesc coinvestitori privați în Uniune sau sunt eligibile pentru finanțare numai în afara UE, sprijinul pentru investițiile respective poate fi acordat, în cazuri excepționale și justificate în mod corespunzător, pentru a proteja interesele strategice ale Uniunii.
- (8) Prin derogare de la articolul 212 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, condițiile privind viabilitatea economică nu se aplică acțiunilor de investiții din cadrul instrumentului Accelerator al CEI.

Prin derogare de la articolul 212 alineatul (3), primul, al doilea și al patrulea paragraf din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, veniturile, rambursările și recuperările din acțiunile de capitaluri proprii ale Fondului CEI sau ale Fondului CEI finanțate pe baza prezentului regulament și a actelor precedente se utilizează pentru a oferi sprijin din partea Uniunii pentru acțiunile de capitaluri proprii ale Fondului CEI. Prin derogare de la articolul 21 alineatul (3) litera (f) și în conformitate cu articolul 21 alineatul (5) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, aceste resurse constituie venituri alocate externe pentru acest program.

- (9) Acțiunile de finanțare mixtă se suspendă, se modifică sau, în cazuri justificate în mod corespunzător, se încheie în cazul în care obiectivele de etapă măsurabile nu sunt atinse sau în cazul în care beneficiarul refuză sprijinul pentru investiții fără un motiv justificat în mod corespunzător.
- (10) Fondul CEI poate acorda, în mod excepțional, investiții ulterioare numai în unul dintre următoarele două cazuri:
- (a) dacă acest lucru este necesar pentru a proteja activele strategice, interesele, autonomia sau securitatea Uniunii sau
 - (b) în cazul în care runde ulterioare de finanțare nu ar demara sau s-ar desfășura în condiții semnificativ mai puțin favorabile fără investițiile ulterioare ale CEI.

- (11) Programul de lucru al CEI poate stabili limitări suplimentare în ceea ce privește acordarea sprijinului ulterior, în special cu privire la dimensiunea acestuia. Comitetul programului este informat în mod corespunzător și în timp util cu privire la sprijinul ulterior respectiv.

Articolul 35

Abrogare

Regulamentul (UE) 695/2021 se abrogă de la 1 ianuarie 2028.

Articolul 36

Dispoziții tranzitorii

- (1) Prezentul regulament nu afectează continuarea sau modificarea acțiunilor vizate, până la încheierea lor, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 695/2021, care continuă să se aplice acțiunilor în cauză până la încheierea lor.
- (2) Pachetul financiar aferent programului poate acoperi, de asemenea, cheltuielile de asistență tehnică și administrativă necesare pentru a asigura tranziția între program și măsurile adoptate în temeiul regulamentului anterior, Regulamentului (UE) nr. 695/2021.

Articolul 37

Intrare în vigoare și aplicare

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Se aplică de la 1 ianuarie 2028.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles,

Pentru Parlamentul European

Pentru Consiliu

Președinta

Președintele
